

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ

PR5. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΚΑΙ
ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΠΛΑΪΣΙΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΣΕ.

Co-funded by
the European Union

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	
1.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής του οδηγού	
3	
1.2.	Πλαίσιο
3	
1.3. Διαπίστευση, πιστοποίηση και επικύρωση	
5	
1.3.1. Διαπίστευση	
5	
1.3.2. Πιστοποίηση	
5	
1.3.3. Επικύρωση	6
2. Ευρωπαϊκό επίπεδο	
2.1. Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET)	6
2.2. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)	7
3. Εθνικό επίπεδο	
3.1. Βέλγιο	
10	
3.2. Τουρκία	
13	
3.3. Ρουμανία	18
3.4. Ελλάδα	21
3.5. Ισπανία	25
3.6. Ιρλανδία	29
3.7. Αυστρία	32
4. Πιλοτική ανασκόπηση του INTREP	
4.1. Πλαίσιο και διαδικασίες	36
4.2. Ανατροφοδότηση από πιλοτικές εφαρμογές	38
4.3. Πιλοτική αξιολόγηση: Διδάγματα	40
5. Συμπεράσματα και συστάσεις	
5.1 Συμπεράσματα	42
5.2 Συστάσεις	43

1. Εισαγωγή

1.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής του οδηγού

Ο παρών οδηγός εκπονήθηκε ως το πρωταρχικό αποτέλεσμα του έργου Αποτέλεσμα 5 (Project Result 5 PR5) του έργου INTREP - Προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Στόχος του PR5 είναι η παροχή ολοκληρωμένων συστάσεων για την επικύρωση, πιστοποίηση και διαπίστευση των δεξιοτήτων στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Οι συστάσεις αυτές απευθύνονται σε φορείς χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικά ιδρύματα, παρόχους I-ΕΚΠΑ και C-ΕΚΠΑ, κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαμέσους φορείς. Απώτερος στόχος είναι να υποστηριχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικών πιστοποίησης και διαπίστευσης στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, ειδικά σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια.

Ο οδηγός περιλαμβάνει:

- Συμπεράσματα από την έρευνα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) και τα συστήματα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF) στις χώρες εταίρους, που διεξήχθη στο πλαίσιο του Προγράμματος Εκπαίδευσης INTREP (PR1).
- Ανάλυση συγκριτικής αξιολόγησης της τρέχουσας κατάστασης της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια.
- Αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής της εφαρμογής INTREP Mobile Instructional Learning App (PR4) και της πολύγλωσσης πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης (PR3).
- Συμπεράσματα από τη διαδικασία υλοποίησης που αποσκοπούσαν στην ενίσχυση της δυνατότητας μεταφοράς αυτού του αποτελέσματος, μεγιστοποιώντας τη γνώση και τη χρήση των αποτελεσμάτων του INTREP μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των ενδιαφερόμενων φορέων και άλλων δυνητικών χρηστών.

Παρουσιάζοντας αυτά τα στοιχεία, ο Οδηγός στοχεύει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αναγνώρισης των διαφόρων προγραμμάτων κοινοτικής εκπαίδευσης ενηλίκων (ACE) και των μαθησιακών αποτελεσμάτων τους, σύμφωνα με το ΕΠΠ. Χρησιμεύει ως ένα πολύτιμο εργαλείο για τους ενδιαφερόμενους φορείς για την υποστήριξη της ωρίμανσης των πολιτικών πιστοποίησης και διαπίστευσης στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι συστάσεις που παρέχονται στον παρόντα οδηγό έχουν σχεδιαστεί ώστε να είναι σε μεγάλο βαθμό μεταβιβάσιμες, εξασφαλίζοντας ευρεία εφαρμογή και αντίκτυπο μεταξύ διαφορετικών ακροατηρίων.

1.2. Πλαίσιο

Το έργο INTREP, με τίτλο "Πρωώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια", αντιμετωπίζει την επείγουσα ανάγκη για ένταξη, μεγαλύτερη ισότητα, κοινωνική συνοχή και ειρήνη μέσω του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου. Στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο, άνθρωποι με διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετικές κουλτούρες έρχονται πιο κοντά, δημιουργώντας προκλήσεις για την εμβάθυνση της ανισότητας, του αποκλεισμού και των εντάσεων εντός των κοινωνιών. Ο διαθρησκευτικός διάλογος αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο από τις κυβερνήσεις σε όλη την Ευρώπη ως ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη συνεκτικών κοινοτήτων. Το έργο INTREP ανταποκρίνεται σε αυτή την ανάγκη ενδυναμώνοντας τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινοτήτων με τις γνώσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τα εργαλεία που απαιτούνται για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια.

Η κοινοτική εκπαίδευση ενηλίκων (ACE) παρέχει μια προσέγγιση με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο που προωθεί την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πλήρη συμμετοχή των ατόμων στις κοινότητές τους και στην οικονομία. Συμμετέχουν επίσης οι εκπαιδευόμενοι που αντιμετωπίζουν μειονεκτήματα ή είναι αποκομμένοι από τη μάθηση, παρέχοντας πρόσβαση σε θεμελιώδεις δεξιότητες και διαδρομές για περαιτέρω μάθηση, συμμετοχή στην κοινότητα και εργασία.

Το έργο INTREP συγκέντρωσε μια κοινοπραξία οκτώ οργανισμών εμπειρογνομώνων σε θέματα κοινωνικής καινοτομίας, επιχειρηματικότητας, διαπολιτισμικότητας, διαθρησκευτικού διαλόγου και κοινοτικής εκπαίδευσης ενηλίκων από το Βέλγιο, την Ισπανία, την Αυστρία, την Τουρκία, την Ελλάδα, τη Ρουμανία και την Ιρλανδία. Το έργο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των κοινών αναγκών που εντοπίστηκαν από αυτή την πολυμερή σύμπραξη, εστιάζοντας στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινοτήτων (χρήστες-στόχοι) και στους ενήλικες σπουδαστές (δικαιούχοι-στόχοι). Υποστηρίζοντας την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα μέσω του ACE, το έργο επιδιώκει να προωθήσει την ποικιλομορφία, τον διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο και να αυξήσει την ανταπόκριση στις κοινωνικές ανάγκες των κοινοτήτων, βρίσκοντας καινοτόμους τρόπους για να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και την οικονομία.

Τα βασικά ευρήματα της προκαταρκτικής ανάλυσης ευθυγραμμίζονται με τη Διακήρυξη του Στρασβούργου, η οποία καλεί σε δράση για τη δρομολόγηση προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων για τη στήριξη της κοινωνικής καινοτομίας και την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση. Για την επίτευξη των στόχων του, το έργο INTREP θα συνδιαμορφώσει και θα αναπτύξει μια σειρά από Ανοικτούς Εκπαιδευτικούς Πόρους (ΑΕΠ) και καινοτόμα εργαλεία για την υποστήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και των

εκπαιδευτών ενηλίκων και της κοινότητας. Αυτοί οι πόροι θα τους επιτρέψουν να προωθήσουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τις μη κερδοσκοπικές δραστηριότητες, βοηθώντας ενήλικες από διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια να εφαρμόσουν ιδέες στην πράξη, μεταξύ άλλων μέσω κοινωνικών επιχειρήσεων, και να αντιμετωπίσουν προκλήσεις και εντοπισμένα προβλήματα στις κοινότητές τους και στην καθημερινή τους ζωή.

1.3. Διαπίστευση, πιστοποίηση και επικύρωση

Πριν από την επεξεργασία της τρέχουσας κατάστασης των ευκαιριών κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στις χώρες εταίρους, είναι σημαντικό να υπάρξει αμοιβαία κατανόηση των όρων διαπίστευσης, πιστοποίησης και επικύρωσης:

1.3.1. Διαπίστευση

Διαπίστευση¹ σημαίνει ότι η λειτουργία ενός ιδρύματος ή η παροχή ενός συγκεκριμένου προγράμματος έχει εγκριθεί από έναν φορέα που είναι νομικά εξουσιοδοτημένος να το πράξει. Ο φορέας αυτός μπορεί να είναι ένα υπουργείο ή ένας οργανισμός διαπίστευσης ή διασφάλισης ποιότητας που είναι αφιερωμένος στον έλεγχο των πτυχών της παροχής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διαπίστευση είναι μια εξωτερική διαδικασία. Για να την αποκτήσουν, τα ιδρύματα και τα προγράμματα πρέπει να ικανοποιούν όρους που επιβάλλονται από έξω.

Η διαπίστευση μπορεί να χορηγηθεί τόσο σε ιδρύματα όσο και σε προγράμματα ή και στα δύο. Κατά την αξιολόγηση ενός τίτλου σπουδών, είναι σημαντικό να μάθετε τι είδους διαπίστευση απαιτείται στο σύστημα από το οποίο προέρχεται ο τίτλος σπουδών. Η εθνική διαπίστευση θα πρέπει να γίνεται δεκτή ως επαρκής απόδειξη για την ποιότητα ενός προσόντος, καθώς αυτή παρέχει τη σύνδεση με τα επίπεδα του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος ή/και με τα επίπεδα και τα μαθησιακά αποτελέσματα του εθνικού πλαισίου προσόντων.

1.3.2. Πιστοποίηση

Η πιστοποίηση επαληθεύει ότι ένας επαγγελματίας έχει εκπληρώσει ένα συγκεκριμένο σύνολο κριτηρίων για δεξιότητες, ικανότητες, στάσεις ή/και θέσεις εργασίας, όπως μετράται επίσημα από ένα τρίτο μέρος αξιολόγησης, όπως ένας διαπιστευμένος και εξουσιοδοτημένος οργανισμός και θεσμοί. Το αποτέλεσμα της επιτυχούς πιστοποίησης είναι το πιστοποιητικό που χορηγείται στον οργανισμό από τον φορέα πιστοποίησης. Ως πιστοποίηση σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα νοείται η διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικού, διπλώματος ή τίτλου μαθησιακών

¹ <https://www.enic-naric.net/fileusers/European%20Recognition%20Manual%20Second%20Edition.pdf>

αποτελεσμάτων που πιστοποιεί επίσημα ότι ένα σύνολο μαθησιακών αποτελεσμάτων (γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες) που έχει αποκτήσει ένα άτομο έχει αξιολογηθεί και επικυρωθεί από αρμόδιο φορέα βάσει προκαθορισμένου προτύπου. Η πιστοποίηση² μπορεί να επικυρώνει τα αποτελέσματα της μάθησης που αποκτήθηκε σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα περιβάλλοντα.

1.3.3. Επικύρωση

Επικύρωση³ μπορεί να οριστεί ως μια δομημένη διαδικασία για τον σε βάθος προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την αναγνώριση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που διαθέτει ένα άτομο, ανεξάρτητα από τον τρόπο απόκτησής τους. Η επικύρωση έχει ως στόχο να καταστήσει ορατή την ποικιλόμορφη και πλούσια μάθηση των ατόμων, ανεξάρτητα από το πού έλαβε χώρα αυτή η μάθηση. Η επικύρωση είναι μια διαδικασία που μπορεί να πραγματοποιηθεί από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της αγοράς εργασίας και του τρίτου τομέα. Η επικύρωση περιλαμβάνει τέσσερα διαφορετικά στάδια: αναγνώριση, τεκμηρίωση, αξιολόγηση και πιστοποίηση. Τα στάδια αυτά μπορούν να αναμειγνύονται και να εξισορροπούνται με διαφορετικούς τρόπους - π.χ. όταν εργάζεστε για ένα επίσημο προσόν, το στάδιο της αξιολόγησης είναι ζωτικής σημασίας.

2. Ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1. Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET)

Το ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET)⁴ είναι ένα από τα κοινά εργαλεία της ΕΕ. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσσώρευση των αξιολογημένων μαθησιακών αποτελεσμάτων των ατόμων που στοχεύουν στην απόκτηση ενός προσόντος και να προωθήσει τη δια βίου μάθηση μέσω ευέλικτων και εξατομικευμένων μαθησιακών διαδρομών (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της ΕΕ, 2009). Προσφέρει ένα πλαίσιο για να καταστήσει τους εκπαιδευόμενους πιο κινητικούς και τα προσόντα πιο φορητά, καθορίζοντας αρχές και τεχνικές προδιαγραφές και αξιοποιώντας την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία και κανονισμούς. Έτσι, το ECVET συμπληρώνει και βασίζεται σε έννοιες και αρχές που μοιράζονται με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF).

² <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1536&furtherNews=yes&newsId=9986>

³

<https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/validation-non-formal-and-informal-learning>

⁴ https://www.cedefop.europa.eu/files/5556_en.pdf

Το ECVET απευθύνεται σε νέους που πραγματοποιούν αρχική επαγγελματική κατάρτιση, μαθητευόμενους, ενήλικες που βρίσκονται σε συνεχιζόμενη κατάρτιση και, γενικότερα, σε όλους όσους βρίσκονται σε τυπική, μη τυπική ή άτυπη μαθησιακή πορεία.

Στόχος του ευρωπαϊκού συστήματος πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) είναι:

- να διευκολύνουν την επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων και γνώσεων που σχετίζονται με την εργασία και έχουν αποκτηθεί σε διαφορετικά συστήματα και χώρες, ώστε να μπορούν να προσμετρώνται στα επαγγελματικά προσόντα.
- να γίνει πιο ελκυστική η μετακίνηση μεταξύ διαφορετικών χωρών και μαθησιακών περιβαλλόντων
- αύξηση της συμβατότητας μεταξύ των διαφόρων συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) που εφαρμόζονται σε όλη την Ευρώπη και των προσόντων που προσφέρουν
- αύξηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων EEK και της εμπιστοσύνης των εργοδοτών ότι κάθε προσόν EEK απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες και γνώσεις.

2.2. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ) είναι ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς, σκοπός του οποίου είναι να καταστήσει τα προσόντα πιο ευανάγνωστα και κατανοητά σε διάφορες χώρες και συστήματα. Καλύπτοντας τα προσόντα σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα υποσυστήματα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, το EQF παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των προσόντων στις 39 ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν σήμερα στην εφαρμογή του.

Ο κύριος σκοπός του EQF είναι να καταστήσει τα προσόντα πιο ευανάγνωστα και κατανοητά σε όλες τις χώρες και τα συστήματα. Αυτό είναι σημαντικό για τη στήριξη της διασυνοριακής κινητικότητας των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων και της δια βίου μάθησης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο πυρήνας του ΕΠΕΠ είναι τα **οκτώ επίπεδα αναφοράς** που ορίζονται με βάση τα **μαθησιακά αποτελέσματα, δηλαδή τις** γνώσεις, τις δεξιότητες και την αυτονομία-υπευθυνότητα. Τα μαθησιακά αποτελέσματα εκφράζουν τι γνωρίζουν, τι κατανοούν και τι μπορούν να κάνουν τα άτομα στο τέλος μιας μαθησιακής διαδικασίας.

Κάθε ένα από τα 8 επίπεδα ορίζεται από ένα σύνολο περιγραφών που υποδεικνύουν τα μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με τα προσόντα του συγκεκριμένου επιπέδου σε οποιοδήποτε σύστημα προσόντων.

	Γνώση	Δεξιότητες	Ευθύνη & αυτονομία
	Στο πλαίσιο του EQF, οι γνώσεις περιγράφονται ως θεωρητικές ή/και πραγματικές.	Στο πλαίσιο του EQF, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές (που περιλαμβάνουν τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (που περιλαμβάνουν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).	Στο πλαίσιο του ΕΠΕΠ η υπευθυνότητα και η αυτονομία περιγράφονται ως η ικανότητα του μαθητή να εφαρμόζει τις γνώσεις και τις δεξιότητες αυτόνομα και με υπευθυνότητα.
Επίπεδο ο 1	Βασικές γενικές γνώσεις	Βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση απλών εργασιών	Εργασία ή μελέτη υπό άμεση επίβλεψη σε δομημένο πλαίσιο
Επίπεδο ο 2	Βασικές πραγματικές γνώσεις ενός τομέα εργασίας ή σπουδών	Βασικές γνωστικές και πρακτικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση σχετικών πληροφοριών προκειμένου να εκτελούνται καθήκοντα και να επιλύονται προβλήματα ρουτίνας με τη χρήση απλών κανόνων και εργαλείων.	Εργασία ή σπουδές υπό επίβλεψη με κάποια αυτονομία
Επίπεδο ο 3	Γνώση γεγονότων, αρχών, διαδικασιών και γενικών εννοιών, σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών	Ένα φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων με την επιλογή και εφαρμογή βασικών μεθόδων, εργαλείων, υλικών και πληροφοριών.	Ανάληψη ευθύνης για την ολοκλήρωση των καθηκόντων στην εργασία ή τις σπουδές-προσαρμογή της συμπεριφοράς σας στις περιστάσεις κατά την επίλυση προβλημάτων
Επίπεδο ο 4	Πραγματικές και θεωρητικές γνώσεις σε ευρεία πλαίσια σε έναν	Ένα φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη δημιουργία λύσεων σε συγκεκριμένα	Να ασκούν αυτοδιαχείριση εντός των κατευθυντήριων γραμμών των

	τομέα εργασίας ή σπουδών	προβλήματα σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών	πλαισίων εργασίας ή σπουδών που είναι συνήθως προβλέψιμα, αλλά υπόκεινται σε αλλαγές- να επιβλέπουν την εργασία ρουτίνας άλλων, αναλαμβάνοντας κάποια ευθύνη για την αξιολόγηση και τη βελτίωση των δραστηριοτήτων εργασίας ή σπουδών.
Επίπεδο 5	Ολοκληρωμένες, εξειδικευμένες, πραγματικές και θεωρητικές γνώσεις σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών και επίγνωση των ορίων αυτών των γνώσεων	Ένα ευρύ φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων σε αφηρημένα προβλήματα	Άσκηση διαχείρισης και εποπτείας σε πλαίσια δραστηριοτήτων εργασίας ή σπουδών όπου υπάρχουν απρόβλεπτες αλλαγές- επανεξέταση και ανάπτυξη των επιδόσεων του εαυτού σας και των άλλων.
Επίπεδο 6	Προχωρημένες γνώσεις σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών, που περιλαμβάνουν κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών	Προηγμένες δεξιότητες, που επιδεικνύουν μαεστρία και καινοτομία, οι οποίες απαιτούνται για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε έναν εξειδικευμένο τομέα εργασίας ή σπουδών.	Διαχείριση σύνθετων τεχνικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή έργων, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για τη λήψη αποφάσεων σε απρόβλεπτα πλαίσια εργασίας ή σπουδών- ανάληψη ευθύνης για τη διαχείριση της επαγγελματικής

			ανάπτυξης ατόμων και ομάδων.
Επίπεδο 07	<p>Πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, ορισμένες από τις οποίες βρίσκονται στην αιχμή της γνώσης σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών, ως βάση για πρωτότυπη σκέψη ή/και έρευνα.</p> <p>Κριτική επίγνωση των ζητημάτων γνώσης σε ένα πεδίο και στη διεπαφή μεταξύ διαφορετικών πεδίων</p>	<p>Εξειδικευμένες δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων που απαιτούνται στην έρευνα ή/και την καινοτομία, προκειμένου να αναπτυχθούν νέες γνώσεις και διαδικασίες και να ενσωματωθούν γνώσεις από διαφορετικά πεδία.</p>	<p>Διαχείριση και μετασχηματισμός εργασιακών ή μελετητικών πλαισίων που είναι πολύπλοκα, απρόβλεπτα και απαιτούν νέες στρατηγικές προσεγγίσεις-ανάληψη ευθύνης για τη συμβολή στην επαγγελματική γνώση και πρακτική ή/και για την αναθεώρηση της στρατηγικής απόδοσης των ομάδων.</p>
Επίπεδο 08	<p>Γνώση στα πιο προηγμένα σύνορα ενός τομέα εργασίας ή μελέτης και στη διεπαφή μεταξύ τομέων</p>	<p>Οι πιο προηγμένες και εξειδικευμένες δεξιότητες και τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης και της αξιολόγησης, που απαιτούνται για την επίλυση κρίσιμων προβλημάτων στην έρευνα ή/και την καινοτομία και για την επέκταση και τον επαναπροσδιορισμό της υπάρχουσας γνώσης ή της επαγγελματικής πρακτικής.</p>	<p>Επίδειξη ουσιαστικού κύρους, καινοτομίας, αυτονομίας, επιστημονικής και επαγγελματικής ακεραιότητας και διαρκούς δέσμευσης για την ανάπτυξη νέων ιδεών ή διαδικασιών στην αιχμή της εργασίας ή των σπουδών, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας.</p>

3. ΕΘΝΙΚό επίπεδο

3.1. Βέλγιο

Εθνικές καλές πρακτικές

Το πιο κοντινό σε έργα που περιλαμβάνουν την επιχειρηματικότητα, την κοινωνική καινοτομία και τα διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια είναι έργα όπως:

Το πρόγραμμα "Pairs & Repères : να εφεύρουμε τις Βρυξέλλες του αύριο" έχει ως στόχο να φέρει σε επαφή είκοσι κατοίκους των Βρυξελλών ηλικίας 16 έως 22 ετών, από κάθε υπόβαθρο και προέλευση, με θέμα την ταυτότητα, τη διαφορετικότητα και τη συμβίωση, και να τους υποστηρίξει στη δημιουργία των δικών τους πολιτιστικών πρωτοβουλιών πολιτών που απευθύνονται σε τουλάχιστον 500 άλλους νέους και στο ευρύ κοινό.

"Univerbal": Μια κοινωνική υπηρεσία διερμηνείας. Το έργο αποτελείται από άτομα που έχουν εκπαιδευτεί στην κοινωνική διερμηνεία. Προσφέρει υπηρεσία διερμηνείας σε οργανισμούς που χρειάζονται διερμηνείς, όπως η ΜΚΟ Ερυθρός Σταυρός, η Caritas Belgium και οι τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Το έργο ασχολείται με τη συλλογική επιχειρηματικότητα- ένας από τους στόχους του έργου είναι να γίνει συνεταιρισμός. Το πλαίσιο στο οποίο εξελίσσεται το έργο είναι διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό. Οι διερμηνείς είναι όλοι ιθαγενείς διαφορετικών χωρών. Τόσο στην εκπαίδευση όσο και στη διαχείριση της συλλογικής, διαπολιτισμικής και διαθρησκευτικής επιχειρηματικότητας τα ζητήματα προσεγγίζονται από μια οπτική γωνία ανεξάρτητη η μία από την άλλη. Το σχέδιο Univerbal βρίσκει τις ρίζες του στην ανάγκη να προταθεί ένα καινοτόμο σύστημα για την ενίσχυση της τεχνογνωσίας, των ταλέντων και των δεξιοτήτων των μεταναστών στον γλωσσικό τομέα.

"Inter-lab": Το Interlab υποστηρίζει τη δημιουργία διαπολιτισμικών δεσμών γύρω από την επιχειρηματικότητα και επιτρέπει τον πολιτιστικό εμπλουτισμό, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, συνοδεύοντας τους ανθρώπους με τη συνδιαμόρφωση μιας εξατομικευμένης πορείας συνοδείας προσαρμοσμένης στις ανάγκες του κάθε ατόμου και διαθέτοντας τους πόρους που είναι απαραίτητοι για την επιτυχία του έργου, βασιζόμενος σε ένα δίκτυο εταίρων. Αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση για την επιχειρηματικότητα και ανοίγοντας το πεδίο των δυνατοτήτων για τους νεοεισερχόμενους.

Crowd-IT : είναι ένα σχέδιο που προσφέρει μια πορεία καθοδήγησης με στόχο να σας δώσει την αυτοπεποίθηση και τα εργαλεία για να δημιουργήσετε ένα επιχειρηματικό σχέδιο σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο και να χρηματοδοτήσετε την εκκίνηση μέσω μιας εκστρατείας crowdfunding.

Social Entrepreneurship - Project The World Needs You: Η πρωτοβουλία αυτή ενθαρρύνει δημιουργικά, κοινωνικά και επιχειρηματικά άτομα να προσφέρουν βιώσιμες λύσεις για τον κόσμο μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Προγράμματα όπως το AVACI προκαλούν τους πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες σχετικά με τον ρατσισμό στην επιχειρηματικότητα. Διεξάγεται από ενώσεις από τη Λιέγη που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ένταξης, της συνανάπτυξης ή της κοινωνικο-επαγγελματικής ένταξης, υπογραμμίζει το γεγονός ότι η επιχειρηματικότητα των

ατόμων αλλοδαπής καταγωγής είναι γεμάτη παγίδες και δυσκολίες. Πριν ασχοληθούμε με το θέμα των θρησκευτικών πλαισίων, φαίνεται επιτακτική ανάγκη να ασχοληθούμε πρώτα με το θέμα των εμποδίων. Δείχνοντας έτσι ότι το κενό υπάρχει.

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικό μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Στο Βέλγιο, υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία που να υποδηλώνουν τη διδασκαλία της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας εκτός της κύριας εκπαίδευσης, ιδίως όσον αφορά τα διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Οι αναζητήσεις δείχνουν ότι τα προγράμματα σπουδών της εκπαίδευσης ενηλίκων μπορούν να περιλαμβάνουν αυτό το θέμα, αλλά όχι ως επίσημα εγκεκριμένο εθνικό πρόγραμμα. Ωστόσο, υπάρχει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων της προσωπικής καθοδήγησης, των συλλογικών εργαστηρίων, της ειδικής κατάρτισης, της χρηματοδότησης έργων και των χώρων συνεργασίας.

Σε πανεπιστημιακό επίπεδο στο Βέλγιο, τα προγράμματα επιχειρηματικότητας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που έχουν σχεδιαστεί για να εφοδιάσουν τους φοιτητές με βασικές επιχειρηματικές δεξιότητες και γνώσεις. Τα θέματα αυτά περιλαμβάνουν συνήθως την επιχειρηματική χρηματοδότηση, την ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων, τη διαχείριση της καινοτομίας, τη στρατηγική επιχειρηματικότητα, την έρευνα αγοράς, τις νομικές πτυχές της ίδρυσης μιας επιχείρησης και την επιχειρηματική ηγεσία. Τα κορυφαία ιδρύματα που προσφέρουν αυτά τα προγράμματα περιλαμβάνουν το KU Leuven, το Πανεπιστήμιο της Γάνδης, το Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λουβέν (UCLouvain), τη Σχολή Οικονομικών και Διοίκησης Solvay των Βρυξελλών (ULB), το Vlerick Business School και το Hogeschool Gent. Καθένα από αυτά τα πανεπιστήμια παρέχει εξειδικευμένα μαθήματα και πρακτικά έργα που αποσκοπούν στην προώθηση της επιχειρηματικής σκέψης και της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων. Τα μαθήματα αυτά έχουν σχεδιαστεί για να εφοδιάσουν τους επίδοξους επιχειρηματίες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για να επιτύχουν στον επιχειρηματικό κόσμο, αλλά δεν αντιμετωπίζουν διαπολιτισμικά ή διαθρησκευτικά ζητήματα.

Υπάρχουν ελάχιστες ενδείξεις για την ύπαρξη υλικού εκτός από τα προγράμματα που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες ιδιωτικές και συνεταιριστικές οργανώσεις που ασχολούνται με την επιχειρηματικότητα στο Βέλγιο, όπως οι SAACE, IFAPME, ACERTA, PARTENA-PROF, VENTURELAB, MICROSTART, STEP ENTREPRENDRE, JobYourself, Impulse Brussels, YouthStart Belgium μεταξύ άλλων.

Τα ιδρύματα και οι οργανώσεις που οργανώνουν αυτές τις δραστηριότητες είναι τα πιο ποικίλα. Έχουμε τον ιδιωτικό και τον συνεταιριστικό τομέα που πρωταγωνιστούν σε αυτές τις πρωτοβουλίες και ορισμένα κυβερνητικά προγράμματα που εστιάζουν στην επιχειρηματικότητα,

όπως το EntreComp. Από κυβερνητικής πλευράς, το EntreComp είναι το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς που έχει σχεδιαστεί για να εμφανίζει τις δεξιότητες που συνιστούν επιχειρηματικές ικανότητες. Ο στόχος του EntreComp είναι επίσης να υποστηρίξει και να εμπνεύσει δράσεις που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ως βασικής ικανότητας σε όλους τους τομείς μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Το σημείο αναφοράς EntreComp σχεδιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δρομολογήθηκε το 2016 στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τις δεξιότητες (νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη). Η επιχειρηματικότητα αποτελεί έτσι μέρος των οκτώ βασικών ικανοτήτων για τη δια βίου μάθηση.

Το SPW Employment Training υλοποιεί αυτή τη συνεργατική κοινότητα εταιρών σε βελγικό επίπεδο. Είναι ένας χώρος για την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών σχετικά με την επιχειρηματικότητα.

Ωστόσο, σε όλο αυτό το οικοσύστημα οργανισμών που ενθαρρύνουν και προωθούν την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική καινοτομία, δεν βρίσκουμε μεγάλο αριθμό οργανισμών που να προκρίνουν τη διαπολιτισμικότητα ή να εστιάζουν σε διαθρησκευτικά πλαίσια. Υπάρχει ένα μεγάλο κενό σε αυτή την πτυχή.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020, δημιουργήθηκαν 76 δομές ενίσχυσης και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στη Βαλλονία, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματικών συμβούλων, θερμοκοιτίδων, επιχειρηματικών συνεταιρισμών, δομών χρηματοδοτικής ενίσχυσης, δημόσιων φορέων που δραστηριοποιούνται στη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας κ.λπ.

Σύμφωνα με μελέτες του IRFAM (2020), υπάρχει πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τους αλλοδαπούς επιχειρηματίες εκτός ΕΕ "λόγω της καταγωγής τους", όπως επισημαίνουν, οι δομές υποστήριξης που υπάρχουν, πολύ λίγες αντιμετωπίζουν την αλλοδαπή επιχειρηματικότητα με ιδιαίτερο τρόπο και, ως εκ τούτου, πολύ λίγη προσοχή δίνεται στα διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια που συνδέονται με την επιχειρηματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχει ένα ευρύ φάσμα κατάρτισης και δραστηριοτήτων για την προώθηση της διαπολιτισμικότητας και των διαθρησκευτικών ανταλλαγών.

Το ΕΡΤΟ <http://epto.org/organisation/epto> παρέχει ένα χώρο όπου οι νέοι μπορούν να είναι μαθητές και εκπαιδευτές, μοιράζοντας με τους συνομηλίκους τους τις ικανότητές τους σε πνεύμα συνεργασίας. Στο ΕΡΤΟ, η ατομική γνώση γίνεται συλλογική γνώση.

Το Center Bruxellois d'Action Intercultural προωθεί πρακτικές, τεχνογνωσία και ατομικές και συλλογικές προσεγγίσεις σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο. <https://www.cbai.be/qui-sommes-nous/> Ενώσεις όπως η LMP, η Interra, η IRFAM αρχίζουν να διερευνούν το ζήτημα της επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας, εστιάζοντας σε διαθρησκευτικά και διαπολιτισμικά πλαίσια και, πάνω απ' όλα, επισημαίνοντας τα εμπόδια και προσπαθώντας να αναπτύξουν παράλληλα με τις συστάσεις, εργαλεία για εκπαιδευτές και φορείς στον τομέα.

Όσον αφορά το περιεχόμενο και το διαθέσιμο υλικό, υπάρχει ένα κενό μεταξύ του θέματος της επιχειρηματικότητας σε διαθρησκευτικά πλαίσια στο Βέλγιο. Υπάρχουν οργανώσεις όπως η ΕΡΤΟ ή η CEJI που ασχολούνται με την κοινωνική καινοτομία μέσω διαφόρων έργων σε διαθρησκευτικά πλαίσια, αλλά δεν αγγίζουν άμεσα την επιχειρηματικότητα. Άλλοι όπως

Το Centre Bruxellois d'Action Interculturelle προωθεί τις διαπολιτισμικές σχέσεις στις Βρυξέλλες και τη βελγική κοινωνία γενικότερα. Επιδιώκει να ενδυναμώσει άτομα και ομάδες να δημιουργήσουν κοινά σχέδια ζωής και δράσης, δίνοντας έμφαση στην πολυπολιτισμικότητα.

Συνοψίζοντας, το Βέλγιο προσφέρει ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων αφιερωμένων στην επιχειρηματικότητα μέσω ιδρυμάτων όπως το ΚΥ Leuven, το Πανεπιστήμιο της Γάνδης, όπως είδαμε παραπάνω. Αυτά τα προγράμματα πανεπιστημιακού επιπέδου καλύπτουν διεξοδικά κρίσιμα θέματα όπως η επιχειρηματική χρηματοδότηση, η ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων, η διαχείριση της καινοτομίας, η στρατηγική επιχειρηματικότητα, η έρευνα αγοράς και η επιχειρηματική ηγεσία. Επιπλέον, το Βέλγιο έχει διάφορες πρωτοβουλίες και προγράμματα που εστιάζουν στην πολυπολιτισμικότητα και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, προωθώντας την ενσωμάτωση και την ποικιλομορφία. Ωστόσο, υπάρχει ένα αξιοσημείωτο κενό σε προγράμματα ή ενώσεις που ενσωματώνουν ρητά την επιχειρηματικότητα και την πολυπολιτισμικότητα, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες καινοτομίας που οδηγούνται από την πολιτισμική ποικιλομορφία. Αυτό υποδηλώνει μια σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών που γεφυρώνουν αυτό το κενό, αξιοποιώντας το πολυπολιτισμικό τοπίο του Βελγίου για την ενίσχυση της επιχειρηματικής επιτυχίας και την προώθηση της καινοτομίας.

3.2. Τουρκία

Εθνικές καλές πρακτικές

"Διαπολιτισμικός διάλογος ΕΕ-Τουρκίας"

Στο πλαίσιο του προγράμματος "Διαπολιτισμικός διάλογος ΕΕ-Τουρκίας", το οποίο διεξάγεται από το Ινστιτούτο Yunus Emre και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τη Δημοκρατία της Τουρκίας, διοργανώθηκε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα "Διαπολιτισμικός διάλογος ΕΕ-Τουρκίας" επιδιώκει να καθιερώσει έναν ισχυρό διάλογο μεταξύ της Ευρώπης και διαφόρων περιοχών της Τουρκίας μέσω τεσσάρων μεγάλων πολιτιστικών έργων και εκατοντάδων δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο αυτών των έργων, και ένα από τα σημαντικότερα στάδιά του ήταν να μεταφέρει τον διαπολιτισμικό διάλογο στο κέντρο του δικτύου του Ινστιτούτου Yunus Emre στο εξωτερικό. Για το σκοπό αυτό, πραγματοποιήθηκε ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο μεταξύ 2 και 6 Μαρτίου 2020 με τη συμμετοχή στελεχών του Ινστιτούτου στην Άγκυρα, καθώς και διευθυντών των παραρτημάτων του Ινστιτούτου Yunus Emre στο Βερολίνο, την Κολωνία, τη Βιέννη, το Άμστερνταμ, το Λονδίνο, την Πρίστινα, το Βελιγράδι και τη Βουδαπέστη.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να μελετήσουν διάφορα θέματα, όπως ο διεθνής ρόλος της ταυτότητας στην καθιέρωση της πολιτιστικής ταυτότητας και του διαπολιτισμικού διαλόγου και η ενίσχυση του διεθνούς διαλόγου μέσω δραστηριοτήτων. Οι συμμετέχοντες έλαβαν τα πιστοποιητικά εκπαίδευσής τους από τον πρόεδρο του Ινστιτούτου καθηγητή Dr. Şeref Ateş.

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικά μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Δεδομένων των πρόσφατων εξελίξεων στην Τουρκία, η κοινωνία έχει γίνει ακόμη πιο περιεκτική και ποικιλόμορφη, γεγονός που μπορεί να επιφέρει προκλήσεις αλλά και πλεονεκτήματα. Διάφορα έργα και προσπάθειες πραγματοποιούνται επίσης στην Τουρκική Δημοκρατία για να γίνει αυτή η συνύπαρξη της κοινωνίας πιο αποτελεσματική, αναμειγμένη και ευκολότερη για τα άτομα και το σύνολο.

Από το 2009, με κέντρο την Άγκυρα και 62 κέντρα σε 52 χώρες, το Ίδρυμα Yunus Emre αποτελεί κινητήρια δύναμη για τον διαπολιτισμικό διάλογο. Το πρόγραμμα διαπολιτισμικού διαλόγου ΕΕ-Τουρκίας (KAD), το οποίο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2019 με στόχο την καθιέρωση ενός ισχυρού διαλόγου μεταξύ της Ευρώπης και της Τουρκίας, έχει ολοκληρωθεί. Με την οικονομική στήριξη που παρείχε το πρόγραμμα, υλοποιήθηκαν τέσσερα μεγάλα έργα και εκατοντάδες εκδηλώσεις. Το πρόγραμμα, το οποίο επέτρεψε να γίνουν συγκεκριμένα βήματα στον διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των χωρών της ΕΕ και της Τουρκίας, πραγματοποιήθηκε υπό την ηγεσία του Yunus Emre Enstitüsü (YEE), το οποίο εδώ και 10 χρόνια πραγματοποιεί δραστηριότητες σε 60 πολιτιστικά κέντρα σε 50 χώρες για την προώθηση της Τουρκίας στο εξωτερικό και την ενίσχυση του πολιτιστικού διαλόγου με διαφορετικές κοινωνίες.

Η SinG-Der (Social Innovation and Entrepreneurship Association), που αποτελείται από ακαδημαϊκούς και κοινωνικούς ερευνητές, είναι μια μη κερδοσκοπική οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται σε τοπικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στόχος του SinG-Der είναι η παροχή καινοτόμων μοντέλων επιχειρηματικότητας μέσω επιστημονικών μεθόδων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διαπολιτισμικά πλαίσια.

Το Istanbul Business Institution (IENSTITU) προσφέρει μαθήματα εξ αποστάσεως σε περισσότερα από 50 θέματα. Ένα από τα θέματα είναι οι Παγκόσμιοι Πολιτισμοί και Προορισμοί και το μάθημα περιλαμβάνει θέματα όπως:

- Ορισμός του πολιτισμού
- Στοιχεία πολιτισμού, διαπολιτισμικές διαφορές.
- Η θέση της γλώσσας και της επικοινωνίας στον πολιτισμό
- Παγκοσμιοποίηση και πολιτισμός
- Ηπειρωτικές και γεωγραφικές τοποθεσίες, πολιτιστικά χαρακτηριστικά, πρωτεύουσες χωρών

Όλα τα διαδικτυακά μαθήματα που προσφέρονται από το IENSTITU έχουν ακουστικό και οπτικό περιεχόμενο, με δικαίωμα χορήγησης πιστοποιητικού μετά την ολοκλήρωση των υποχρεωτικών τελικών εξετάσεων με βαθμολογία 70.

Το Ινστιτούτο GMN προσφέρει επίσης εκπαίδευση "Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας" για επαγγελματίες και ενήλικες. Οι ακόλουθες γνώσεις και ικανότητες μεταφέρουν τα καθορισμένα περιεχόμενα στο πρόγραμμα κατάρτισης, το οποίο δημιουργείται λαμβάνοντας υπόψη τη

διαπολιτισμική επικοινωνία, τον πολιτισμό και τον αντίκτυπο των διαφορετικών πολιτισμών στη διαπολιτισμική επικοινωνία:

- Βασικά στοιχεία επικοινωνίας
- Αλληλεπίδραση επικοινωνίας και πολιτισμού
- Μη λεκτική επικοινωνία και πολιτισμικοί προβληματισμοί
- Αρνητικές επιπτώσεις του πολιτισμού στην επικοινωνία λόγω προκαταλήψεων κ.λπ.
- Πολιτισμικό σοκ και τρόποι για να το ξεπεράσετε
- Διαπολιτισμικό εργασιακό στρες και τρόποι αντιμετώπισης
- Αποτελεσματικές στρατηγικές επικοινωνίας

Για την ολοκλήρωση του προγράμματος χορηγείται Πιστοποιητικό Παρακολούθησης του Παγκόσμιου Δικτύου Διαμεσολαβητών.

Έχοντας ξεκινήσει πριν ως μια αυξανόμενη ευκαιρία και μέσο εκπαίδευσης, τα διαδικτυακά μαθήματα αποτελούν το κύριο μέσο για την παροχή αυτών των εκπαιδεύσεων. Η διαδικτυακή εκπαίδευση ως τάση προτιμάται ιδιαίτερα λόγω των πλεονεκτημάτων της, όπως το χαμηλό κόστος και η κεντρική διανομή.

Στο πλαίσιο της Τουρκίας, παρέχονται ευκαιρίες μάθησης για τους εκπαιδευόμενους που επιθυμούν να αναπτυχθούν στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα, τον πολιτιστικό και διαπολιτισμικό διάλογο, ωστόσο, τα δύο αυτά θέματα δεν συνδυάζονται σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση ενηλίκων.

Κατά την ανάλυση των μελετών στην Τουρκία, διαπιστώνεται ότι η αλλαγή των εκπαιδευτικών πολιτικών προς τη διαφορετικότητα και τη διδασκαλία στη δημιουργία μιας διαδικασίας εκπαίδευσης και κατάρτισης που σέβεται τις διαφορές και ενδιαφέρεται για τις οικουμενικές αξίες του προσωπικού, των υποψήφιων εκπαιδευτικών, των δασκάλων και αποκάλυψε ότι οι διευθυντές των σχολείων έχουν θετική στάση και είναι πρόθυμοι να αλλάξουν. Η κατάσταση δείχνει ότι οποιαδήποτε αλλαγή θα αγκαλιαστεί εύκολα και γρήγορα από τους επαγγελματίες. Σε αυτό το σημείο, παρατηρείται ότι έχουν ξεκινήσει διάφορες μελέτες για την πολυπολιτισμική εκπαίδευση. Για παράδειγμα, στις σχολές παιδαγωγικών επιστημών, μαθήματα με περιεχόμενο μαθημάτων όπως ο πολιτισμός και οι αξίες, οι έννοιες της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης εξετάζονται στα μαθήματα επιλογής (YÖK, 2018). Με τα μαθήματα επιλογής, ο φοιτητής υποστηρίζεται στη συνέχιση της πολυπολιτισμικής δομής της Τουρκίας λόγω της στρατηγικής της θέσης, λαμβάνοντας υπόψη την πολυπολιτισμική δομή της Τουρκίας.

Επιπλέον, η πολυπολιτισμικότητα και η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς της Τουρκίας έχει παρασχεθεί στους εκπαιδευτικούς του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας (MoNE, 2018) ως ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση. Αυτή η εφαρμογή έχει ιδιαίτερη προτεραιότητα, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που εργάζονται στο MoNE ανατίθεται να εργαστεί σε άλλη περιοχή -με διαφορετική κουλτούρα- της χώρας στην αρχή της δημόσιας υπηρεσίας τους. Στη διαδικασία και τα προγράμματα σπουδών της κατάρτισης των εκπαιδευτών, το προφίλ του εκπαιδευτή έχει περιγραφεί στο 17^ο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας ως εξής: " Οι εκπαιδευτικοί και ο δικός τους πολιτισμός, έχουν επίγνωση των αξιών και των πλεονεκτημάτων τους, αντιλαμβάνονται τους διαφορετικούς πολιτισμούς και είναι ικανοί να συμβιώνουν με αυτούς τους πολιτισμούς δεν θα

πρέπει να έχουν προβλήματα στην καθιέρωση διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αξιοποιήσουν την τεράστια εμπειρία της εκπαιδευτικής μας ιστορίας, να μάθουν και να καταβάλουν προσπάθεια να δημιουργήσουν στον εαυτό τους μια αίσθηση της ιστορίας".

Για το σχετικό περιεχόμενο, το Τουρκικό Πολιτιστικό Ίδρυμα προσφέρει εκπαιδεύσεις διαπολιτισμικότητας με τρεις κλάδους που αφορούν τα σχολεία, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρηματικές κοινότητες. Όσον αφορά τις προτεραιότητες του έργου INTREP, η διαπολιτισμική επικοινωνία και οι σχετικές δεξιότητες περιλαμβάνονται στα προγράμματα σπουδών τους, όπως :

- αυξημένες γνώσεις σχετικά με τα διάφορα στυλ προσωπικής επικοινωνίας,
- εμπιστευτική επικοινωνία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα,
- Ικανότητες για αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία,
- Αποτελεσματικές και κατάλληλες συμπεριφορές για διαπολιτισμική αλληλεπίδραση,
- Αυξημένη προσαρμογή σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα,
- Παροχή ποικιλίας προοπτικών για δημιουργική σκέψη και επίλυση προβλημάτων μέσω της συνεργασίας,
- Αποτελεσματικές δεξιότητες εργασίας σε πολυπολιτισμικές ομάδες και έργα,
- Αυξημένη ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με τον "Πολιτιστικό φακό" και τις "Πολιτιστικές διαστάσεις" ειδικά για την Τουρκία.

Όσον αφορά την υιοθέτηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας, έχει παρασχεθεί ένα σύνολο εκπαιδευτικού περιεχομένου και υλικού σύμφωνα με τις ικανότητες που αποκτήθηκαν τα τελευταία πενήντα χρόνια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν σε περίπτωση απουσίας του Διαπολιτισμικού Διαλόγου, του Θεωρητικού πλαισίου, της Διαμόρφωσης ταυτότητας σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον, του Υπόβαθρο της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, της ισότητας, του φύλου και της θρησκευτικής πτυχής, μαζί με τα εμπόδια μπροστά στον διαπολιτισμικό διάλογο, είναι οι διαστάσεις και τα θέματα στο υποστηρικτικό υλικό για τους εκπαιδευτές του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου.

Παρακολούθηση

Η εκπαίδευση στη διαπολιτισμικότητα αξιολογείται και παρακολουθείται μέσω ποικίλων μέτρων που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών, ανατροφοδότηση των μαθητών, συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας και παρατήρηση της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης και ενσωμάτωσης στην τάξη. Οι αξιολογητές αναλύουν το πρόγραμμα σπουδών και τη διδασκαλία για να διασφαλίσουν ότι προωθείται η βαθιά κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμών και παραδόσεων, ενισχύεται η ενσυναίσθηση και ενθαρρύνεται ο διαπολιτισμικός διάλογος. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει επίσης την εκτίμηση του επιπέδου ένταξης και ισότητας στην τάξη, το σχολείο και την ευρύτερη κοινότητα. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση πρέπει να είναι μια συνεχής διαδικασία, με προσαρμογές που γίνονται ανάλογα με τις ανάγκες,

ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση σε ισότιμη και πολιτισμικά ανταποκρινόμενη εκπαίδευση.

Σε γενικές γραμμές, το πρόγραμμα κατάρτισης ορίζεται εντός ενός χρονικού πλαισίου και τα προγράμματα πιστοποιητικών χορηγούν το τελικό έγγραφο με την ολοκλήρωση των τελικών εξετάσεων με ορισμένη βαθμολογία (π.χ. 70).

Επικύρωση και διαπίστευση

Η επιχειρηματικότητα έχει κερδίσει τεράστια αναγνώριση ως αναπόσπαστο στοιχείο της εκπαίδευσης παγκοσμίως. Στην Τουρκία, η διαπολιτισμική εκπαίδευση έχει καταστεί σημαντικός τομέας εστίασης την τελευταία δεκαετία. Η επικύρωση της επιχειρηματικότητας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Τουρκία αντανάκλα την αυξανόμενη έμφαση στην προώθηση καινοτόμων και δημιουργικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση. Η επικύρωση αυτή αντικατοπτρίζεται στην ένταξη μαθημάτων επιχειρηματικότητας σε διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα σε πανεπιστήμια και σχολεία σε ολόκληρη την Τουρκία. Επιπλέον, η τουρκική κυβέρνηση έχει παράσχει διάφορες πολιτικές και προγράμματα για την υποστήριξη των επιχειρηματιών σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των διαπολιτισμικών και διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων. Η επικύρωση και η έμφαση στην επιχειρηματικότητα στη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Τουρκική Δημοκρατία συμβάλλουν καθοριστικά στην προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και στην προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών. Πρωτοβουλίες όπως η προώθηση της συνεργασίας, της καινοτομίας και των πολιτιστικών ανταλλαγών έχουν δώσει σημαντική έμφαση στα προγράμματα επιχειρηματικότητας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Τουρκία. Συμπερασματικά, είναι προφανές ότι η Τουρκία έχει κάνει σημαντικά βήματα στην επικύρωση της επιχειρηματικότητας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, η οποία είναι κρίσιμη για την προώθηση της ανάπτυξης της οικονομίας και τον σεβασμό της διαφορετικότητας.

Στην Τουρκία, το πεδίο εφαρμογής της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, οι στρατηγικές επικοινωνίας και συνεργασίας, η επίλυση διαπολιτισμικών προβλημάτων συγκαταλέγονται στις δεξιότητες και τα χαρακτηριστικά ηγεσίας του εικοστού πρώτου αιώνα. Οι εκπαιδεύσεις αυτές παρέχονται τόσο με φυσικά όσο και με διαδικτυακά μέσα και είναι ανοικτές για τη συμμετοχή οποιουδήποτε ενδιαφέρεται να αποκτήσει δεξιότητες και ηγετικά χαρακτηριστικά του 21^{ου} αιώνα. Οι εκπαιδεύσεις προσφέρονται ξεκινώντας από μονοήμερα διαδικτυακά/διαδικτυακά σεμινάρια έως 3-7 δια ζώσης εκπαιδεύσεις και μαθήματα.

Ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός δεν περιλαμβάνεται επίσημα στα προγράμματα σπουδών της εκπαίδευσης ενηλίκων. Υπάρχουν ορισμένες πρωτοβουλίες που προσφέρουν κατάρτιση σχετικά με την οικονομική εκπαίδευση, όπως για παράδειγμα το Εμπορικό Επιμελητήριο ξεκίνησε ένα πρόγραμμα υποστήριξης επιχειρήσεων για γυναίκες (ΡΑΕΜ): ένα εθνικό πρόγραμμα για την προώθηση και υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας των γυναικών. Το Εμπορικό Επιμελητήριο έχει την οικονομική υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ινστιτούτου Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών του Υπουργείου Υγείας, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Ισότητας και των Εμπορικών Επιμελητηρίων. Υπάρχει υλικό για τους εκπαιδευτές, αλλά δεν είναι ενιαίο. Κάθε αυτόνομη κοινότητα, Δήμος, ΜΚΟ, επιχειρηματικός σύλλογος κ.λπ. προσφέρει αυτού του είδους την εκπαίδευση στους μετανάστες με το δικό τους διδακτικό υλικό.

Επικύρωση και διαπίστευση

Δεν υπάρχουν προγράμματα με επίσημο πιστοποιητικό ειδικά σχεδιασμένα για μετανάστες ή μετανάστριες. Όταν οι άνθρωποι παρακολουθούν ένα από αυτά τα μαθήματα, ο φορέας μπορεί να δώσει ένα δίπλωμα, αλλά αυτό δεν έχει καμία επίσημη ισχύ. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει πιστοποιημένη κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας, διοίκησης επιχειρήσεων, οικονομικής διαχείρισης και παρόμοια, αλλά δεν είναι ειδικά για μετανάστες.

Στις εκπαιδεύσεις επιχειρηματικότητας του ISMEK, οι οποίες καλύπτουν επίσης τον οικονομικό αλφαριθμητισμό για τους μετανάστες γενικά, παρέχεται πιστοποιητικό ολοκλήρωσης των μαθημάτων. Ωστόσο, το πιστοποιητικό αυτό δεν έχει επίσημη ισχύ για την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο αυτών των προγραμμάτων κατάρτισης.

3.3. Ρουμανία

Εθνικές καλές πρακτικές

Εφαρμόστηκε μια σειρά καλών πρακτικών για την προώθηση της διδασκαλίας της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Μία από αυτές είναι το πρόγραμμα RO-Culture: Πρόσκληση υποβολής σχεδίων για την ενίσχυση της πολιτιστικής επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης του κοινού και του δημοσίου (σύνοδος 2). Αυτό πρότείνει την προώθηση του πολιτισμού και των αξιών του προκειμένου να συμβάλει στην κοινωνική καινοτομία μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Το πρόγραμμα σπουδών του γνωστικού αντικείμενου των Θρησκευτικών αναπτύσσεται σύμφωνα με το μοντέλο σχεδιασμού του προγράμματος σπουδών που επικεντρώνεται στις ικανότητες. Μια άλλη πρωτοβουλία καλής πρακτικής σχετίζεται με την εισαγωγή της θρησκείας στα προγράμματα σπουδών. Η δομή του προγράμματος Θρησκευτικών περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Γενικές δεξιότητες,
- Ειδικές ικανότητες και παραδείγματα μαθησιακών δραστηριοτήτων,
- Περιεχόμενα,
- Μεθοδολογικές προτάσεις.

Το Future PLUS - επιχειρηματίες για την ανάπτυξη! σχεδιάστηκε και δομήθηκε επίσης για να υποστηρίξει την κοινωνική καινοτομία και την κουλτούρα της επιχειρηματικότητας ώστε να ενσωματωθεί καλύτερα στις διαπολιτισμικές αξίες. Στη Ρουμανία, οι καλές πρακτικές που είναι αφιερωμένες στην κοινωνική καινοτομία και τον θρησκευτικό τομέα προωθούν τα κύρια στοιχεία ενός πιθανού κοινού μοντέλου. Αυτά είναι: η εγγύηση της ελευθερίας συνείδησης και της θρησκευτικής ελευθερίας των πολιτών- ο σεβασμός της αυτονομίας των θρησκειών σε σχέση με το κράτος- η μη διάκριση με βάση θρησκευτικά κριτήρια- η ύπαρξη ορισμένων μορφών άμεσης

ή/και έμμεσης υποστήριξης των θρησκευτικών κοινοτήτων- η ολοένα και πιο ολοκληρωμένη αναγνώριση του θρησκευτικού πλουραλισμού και της κοινωνικής καινοτομίας.

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικά μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Ο εθνικός εκπαιδευτικός νόμος 1/2011 παρέχει το γενικό ρυθμιστικό και ενταξιακό πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση στη Ρουμανία. Σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία για την κατάρτιση ενηλίκων, ως ενήλικες ορίζονται τα άτομα που βρίσκονται σε ηλικία που τους επιτρέπει να συμμετέχουν σε εργασιακές σχέσεις και μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης βάσει του νόμου. Η εκπαίδευση ενηλίκων ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της σημερινής κοινωνίας σε σχέση με τον ρυθμό των κοινωνικών αλλαγών, αποτελώντας ιδανικό για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας. Μέσω του σχεδίου δράσης "Επιχειρηματικότητα 2020" και της ανακοίνωσης "Επανεξέταση της εκπαίδευσης", η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογράμμισε την ανάγκη ενσωμάτωσης της επιχειρηματικής μάθησης σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της άτυπης μάθησης. Αυτό ισχύει και για τη Ρουμανία. Οι ενήλικες είναι οι διευκολυντές της μάθησης και της διάδοσης των ιδεών. Διαμορφώνουν τις διαδικασίες μάθησης και μπορούν να βοηθήσουν τους άλλους να επιτύχουν αποτελέσματα στον τομέα της επιχειρηματικής μάθησης - συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις.

Αυτό σημαίνει ότι οι ενήλικες πρέπει επίσης να επωφεληθούν από την κοινωνική εκπαίδευση στην κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Τα προγράμματα σπουδών σχετικά με αυτή την προσέγγιση είναι ακόμη αρκετά ασαφή σε εθνικό επίπεδο, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι υποστηρίζουν το γεγονός ότι οι ενήλικες και ιδίως οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν με τη σειρά τους τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι απαραίτητες για την παροχή επιχειρηματικής εκπαίδευσης και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής μάθησης.

Στη Ρουμανία, όχι μόνο τα έργα ή οι μαθησιακές δραστηριότητες προωθούν την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω της ΣΕΑ, αλλά και το ρουμανικό Σύνταγμα. Το Σύνταγμα απαγορεύει τον περιορισμό της ελευθερίας της σκέψης, της γνώμης, της συνείδησης ή της θρησκείας, καθώς και τον εξαναγκασμό των ατόμων να υιοθετήσουν θρησκευτικές πεποιθήσεις αντίθετες με τις πεποιθήσεις τους.

Οι δραστηριότητες κατάρτισης και μάθησης στη Ρουμανία αρχίζουν να δείχνουν ότι η κοινωνία είναι ένα ανθρώπινο κατασκεύασμα, μια καινοτομία. Οι κοινωνίες, υπό την πίεση των αναγκών, καινοτομούν συνεχώς, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες και τις ευκαιρίες. Βρίσκονται σε μια συνεχή κατάσταση αλλαγής.

Αναλύοντας τη συμμετοχή της ACE σε διάφορα ρουμανικά πλαίσια, μπορεί να επισημανθεί ότι η κοινωνική καινοτομία και οι επιχειρηματικές δεξιότητες που μπορούν να μετατρέψουν τις ιδέες σε πολιτιστικές και θρησκευτικές δράσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, την ανάληψη κινδύνου καθώς και τη διαχείριση έργων.

Στη Ρουμανία η κοινωνική καινοτομία στον επιχειρηματικό και θρησκευτικό τομέα προωθείται και υποστηρίζεται με τη συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή συνέδρια, συνέδρια, τοπικές δράσεις, δραστηριότητες κατάρτισης που απευθύνονται στην κοινότητα των ενηλίκων κ.λπ.

Έτσι, όλα αυτά τα σχέδια που ακολουθούνται από εθνικά ή ευρωπαϊκά στρατηγικά σχέδια προτείνουν μια σύνθετη επένδυση, η οποία επιδιώκει την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την αποκατάσταση όλων αυτών των διαπολιτισμικών και θρησκευτικών αξιών, με σκοπό την επαναφορά τους στο θρησκευτικό-ιστορικό πολιτιστικό κύκλωμα και την κοινωνική καινοτομία.

Λαμβάνεται από το "φάσμα προώθησης" της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω του ACE, όπου μπορούν να παρατηρηθούν διαφορετικές δραστηριότητες μάθησης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών έργων και εθνικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, το Εθνικό Κέντρο Ικανότητας Κοινωνικής Καινοτομίας είναι μια πρωτοβουλία που υποστηρίζει τους Ρουμάνους κοινωνικούς επιχειρηματίες, τους οργανισμούς υποστήριξης, τους ερευνητές κοινωνικής καινοτομίας, τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και τους δημόσιους υπαλλήλους να συνεργαστούν για την επιτυχή υλοποίηση μελλοντικών έργων που υποστηρίζονται μέσω του FSE+ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus) στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας.

Για τη συνάφεια του διαθέσιμου υλικού και περιεχομένου, το διαθέσιμο περιεχόμενο δείχνει ότι η εκπαίδευση ενηλίκων είναι διαμορφωτική, συνεχής και παράλληλη με άλλες μορφές εκπαίδευσης. Στοχεύει στη βελτίωση των υφιστάμενων δεξιοτήτων ή/και στην απόκτηση νέων, καθώς και στην αφομοίωση συστημάτων αξιών που έχουν αποδειχθεί κοινωνικά αποτελεσματικά και στην εφαρμογή τους στην πράξη. Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει καταστεί σημαντική δύναμη κοινωνικής και θρησκευτικής ανάπτυξης στον σημερινό κόσμο. Η εκπαίδευση ενηλίκων συγκροτείται ως ένα εναλλακτικό σύστημα κατάρτισης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το υλικό που έχει σχεδιαστεί για την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια συνδέεται με τη διδασκαλία και τη μάθηση ενηλίκων. Το υλικό διατίθεται με τη μορφή άρθρων, μελετών, παρουσιάσεων, ιδεών, δράσεων, πρωτοβουλιών κ.λπ. Δείχνουν ότι για να δράσει κανείς με επιχειρηματικό πνεύμα, είναι απαραίτητη η ενεργός μάθηση. Θα πρέπει να εφαρμόζονται οι τρέχουσες παιδαγωγικές μέθοδοι (π.χ. ενεργητική μάθηση, π.χ. μάθηση βάσει σχεδίου ή ανεξάρτητη μάθηση).

Οι κύριοι στόχοι της δια βίου μάθησης αφορούν την πλήρη ανάπτυξη του ατόμου και τη βιώσιμη ανάπτυξη της κοινωνίας. Κάθε σημερινό και μελλοντικό εκπαιδευτικό προσωπικό θα πρέπει να επωφελείται κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, από τουλάχιστον μία εκπαιδευτική εμπειρία στον τομέα των βασικών θεμάτων και μεθόδων που σχετίζονται με την κοινωνική καινοτομία, τα διαθρησκευτικά πλαίσια και την επιχειρηματική μάθηση.

Για την παρακολούθηση της αξιολόγησης, η αξιολόγηση είναι ένα μέσο αντικειμενικής μέτρησης των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής δραστηριότητας, που αποτελεί ολοκληρωμένη πράξη κάθε μαθησιακής ή εκπαιδευτικής δραστηριότητας, ανεξάρτητα από το πεδίο. Τα εργαλεία αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται στη Ρουμανία είναι από τα πλέον χρησιμοποιούμενα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή, ερωτηματολόγια, αξιολόγηση πριν και μετά, ανοικτές και ελεύθερες ερωτήσεις, επίσημη, ανεπίσημη, ανώνυμη αξιολόγηση, προφορική εξέταση, γραπτή εξέταση, συστηματική παρατήρηση της δραστηριότητας και της συμπεριφοράς, έρευνα, χαρτοφυλάκιο κ.λπ. Στην

εκπαίδευση ενηλίκων, η αξιολόγηση πριν και μετά την κατάρτιση είναι πιο σημαντική από την παρακολούθηση της μαθησιακής διαδικασίας. Η αξιολόγηση που προσεγγίζεται ως διαδικασία παρακολούθησης της ισορροπίας στην εκπαίδευση ενηλίκων προσφέρει τη δυνατότητα οικοδόμησης ενός ολοκληρωμένου και αντικειμενικού σχεδίου αξιολόγησης.

Κατά την αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας των ενηλίκων αξιολογούνται τα εξής:

- Η ποιότητα του προγράμματος κατάρτισης (προγράμματα σπουδών)
- Η επίδοση
- Η ποιότητα του προγράμματος (κατάσταση διδασκαλίας-μάθησης)

Επικύρωση και διαπίστευση

Το γενικό νομικό πλαίσιο για την οργάνωση, τη διοίκηση και τη λειτουργία της εκπαίδευσης στη Ρουμανία καθορίζεται από το Σύνταγμα, τον εθνικό νόμο για την εκπαίδευση (νόμος 1/2011) - οργανικό νόμο - τους κοινούς νόμους και τα κυβερνητικά διατάγματα.

Ειδικές διαδικασίες και κανονισμοί καθορίζονται από κυβερνητικές αποφάσεις και διαταγές του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας. Το άρθρο 328 ρυθμίζει το γενικό και ολοκληρωμένο πλαίσιο της διαβίου μάθησης στη Ρουμανία.

Προτεραιότητα 4 - Επιχειρηματικότητα και κοινωνική καινοτομία και οικονομία - Εδώ βρίσκουμε τη δράση 4.α.3. - Υποστήριξη του τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και οικονομίας για την ανάπτυξη / καινοτομία / κλιμάκωση / επέκταση των κοινωνικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων κοινωνικής ένταξης. Αυτή είναι η μόνη που παρέχει ένα χρηματοδοτικό μέσο πιστωτικού τύπου με συνιστώσα επιχορήγησης. Αυτή η πιστοποίηση και η επικύρωση θεωρούνται βασικό μέτρο στη Ρουμανία στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

Το νέο πρόγραμμα εκπαίδευσης και απασχόλησης (ΠΕΟ) 2021-2027 - Προτεραιότητα 7. Αύξηση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για τη διασφάλιση της ισότητας του συστήματος και την καλύτερη προσαρμογή στη δυναμική της αγοράς εργασίας και στις προκλήσεις της καινοτομίας και της τεχνολογικής προόδου. Συμπερίληψη και επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, για τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών δεξιοτήτων, των διαπολιτισμικών ικανοτήτων, του θρησκευτικού ανοίγματος και της κοινωνικής καινοτομίας.

3.4. Ελλάδα

Εθνικές καλές πρακτικές

Η προώθηση της διδασκαλίας της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην Ελλάδα απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες και προκλήσεις των ομάδων-στόχων. Ακολουθούν ορισμένες καλές πρακτικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της διδασκαλίας της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην Ελλάδα:

- Ανάπτυξη πολιτισμικά ευαίσθητου υλικού: Το υλικό που χρησιμοποιείται για τη διδασκαλία της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας πρέπει να σχεδιάζεται με γνώμονα την πολιτισμική ευαισθησία, λαμβάνοντας υπόψη τις μοναδικές ανάγκες, προοπτικές και εμπειρίες των μαθητών με διαφορετικό υπόβαθρο.
- Ενσωμάτωση της βιωματικής μάθησης: Οι προσεγγίσεις ενεργητικής και βιωματικής μάθησης, όπως η μάθηση βάσει σχεδίου, μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες και γνώσεις που μπορούν να εφαρμόσουν σε πραγματικές καταστάσεις.
- Παροχή ευκαιριών καθοδήγησης και δικτύωσης: Η σύνδεση των μαθητών με μέντορες και επαγγελματίες στον τομέα των ενδιαφερόντων τους μπορεί να τους βοηθήσει να δημιουργήσουν δίκτυα και να αποκτήσουν πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της επιχειρηματικότητας.
- Ενθάρρυνση της συνεργατικής μάθησης: Η παροχή ευκαιριών στους εκπαιδευόμενους να εργαστούν συνεργατικά μπορεί να τους βοηθήσει να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και ομαδικής εργασίας, καθώς και να μάθουν ο ένας από τις διαφορετικές εμπειρίες και προοπτικές του άλλου.
- Οικοδόμηση συμπράξεων και συνεργασιών: Η οικοδόμηση συνεργασιών με τοπικές οργανώσεις, κοινοτικές ομάδες και επιχειρήσεις μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία ευκαιριών για τους μαθητές να εφαρμόσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους σε πραγματικές συνθήκες.
- Προσφέροντας υποστήριξη και πόρους: Η παροχή στους εκπαιδευόμενους πρόσβασης σε πόρους, όπως χρηματοδότηση, κατάρτιση και υπηρεσίες επιχειρηματικής επώασης, μπορεί να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα και να προωθήσουν την επιτυχία τους.

Συνολικά, η προώθηση της διδασκαλίας της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην Ελλάδα απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις μοναδικές ανάγκες και προοπτικές των μαθητών με διαφορετικό υπόβαθρο, καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο.

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικό μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Η προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην Ελλάδα περιλαμβάνει ένα φάσμα δραστηριοτήτων κατάρτισης, μάθησης και σχεδίων. Ορισμένα παραδείγματα περιλαμβάνουν: - την ανάπτυξη και την προώθηση της εκπαίδευσης σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- Εργαστήρια και προγράμματα κατάρτισης: Οργανισμοί όπως το Κέντρο Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας της Αθήνας (ACEin, <https://acein.aueb.gr/>) προσφέρουν εργαστήρια και προγράμματα κατάρτισης για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία για διαπολιτισμικές και

διαθρησκευτικές ομάδες. Τα προγράμματα αυτά παρέχουν στους συμμετέχοντες τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την ανάπτυξη και την υλοποίηση κοινωνικών εγχειρημάτων.

- Προγράμματα επώασης και επιτάχυνσης: Προγράμματα επώασης και επιτάχυνσης, όπως το Social Impact Award Greece (https://socialimpactaward.net/?redirect_to=https%3A%2F%2Fgreece.socialimpactaward.net%2Fhome-2%2Fnews), παρέχουν υποστήριξη και καθοδήγηση σε άτομα και ομάδες που εργάζονται σε κοινωνικά εγχειρήματα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Τα προγράμματα αυτά βοηθούν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις ιδέες τους και να τις μετατρέψουν σε βιώσιμες επιχειρήσεις.

- Συνεργατικά έργα: Τα συνεργατικά έργα που φέρνουν σε επαφή άτομα και οργανώσεις από διαφορετικά πολιτιστικά και θρησκευτικά υπόβαθρα μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Για παράδειγμα, η ΜΚΟ Inter Alia (<https://interaliaproject.com/>) πραγματοποίησε ένα έργο με τίτλο "Ο Διαθρησκευτικός Συνασπισμός Νέων για την Κοινωνική Δικαιοσύνη", το οποίο έφερε σε επαφή νέους από διαφορετικά θρησκευτικά υπόβαθρα για να εργαστούν σε θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης.

- Hackathons και design sprints: Είναι εκδηλώσεις που φέρνουν σε επαφή άτομα και ομάδες για να εργαστούν πάνω σε προκλήσεις κοινωνικής καινοτομίας. Οι εκδηλώσεις αυτές μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες σε διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές ομάδες να συνεργαστούν και να αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα.

Συνολικά, η προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην Ελλάδα απαιτεί ένα φάσμα δραστηριοτήτων κατάρτισης, μάθησης και σχεδίων που υποστηρίζουν τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία πέρα από πολιτισμικά και θρησκευτικά όρια.

Η κοινωνική καινοτομία και η επιχειρηματικότητα είναι σημαντικές δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων, ιδίως όταν εργάζονται σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια όπου η ποικιλομορφία και η συνεργασία είναι απαραίτητες. Στην Ελλάδα, υπάρχουν αρκετοί οργανισμοί και ιδρύματα που προσφέρουν κατάρτιση και πόρους για την υποστήριξη της ανάπτυξης αυτών των δεξιοτήτων. Ορισμένοι πιθανοί πόροι περιλαμβάνουν:

- Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τοπικής Ανάπτυξης (<https://eurolocaldevelopment.org/>). Ο οργανισμός αυτός προσφέρει μαθήματα κατάρτισης και εργαστήρια για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη μειονεκτούσων ομάδων και στην προώθηση της πολυμορφίας και της ενσωμάτωσης.

- Impact Hub Athens (<https://athens.impacthub.net/>). Πρόκειται για ένα χώρο συνεργασίας και καινοτομίας που προσφέρει μια σειρά από ευκαιρίες κατάρτισης και δικτύωσης για επιχειρηματίες και κοινωνικούς καινοτόμους. Φιλοξενεί επίσης εκδηλώσεις και εργαστήρια για θέματα που σχετίζονται με τη διαπολιτισμική και διαθρησκευτική επικοινωνία.

- Κέντρο Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας της Αθήνας (<https://acein.aueb.gr/en/>). Το κέντρο αυτό παρέχει κατάρτιση και υποστήριξη σε επιχειρηματίες και νεοφυείς επιχειρήσεις, με έμφαση στην ανάπτυξη καινοτόμων και βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων. Προσφέρει επίσης μαθήματα και εργαστήρια για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις αντίκτυπου.

- Athens Startup Weekend: Πρόκειται για μια εκδήλωση που διαρκεί ένα Σαββατοκύριακο και φέρνει σε επαφή επιχειρηματίες, σχεδιαστές και προγραμματιστές για να συνεργαστούν πάνω σε νέες

επιχειρηματικές ιδέες. Η εκδήλωση είναι ανοιχτή σε συμμετέχοντες από διαφορετικά υπόβαθρα και ενθαρρύνει τη διαπολιτισμική επικοινωνία και συνεργασία.

- Ελληνοαμερικανική Ένωση (<https://www.hau.gr/>): Ο οργανισμός αυτός προσφέρει μια σειρά γλωσσικών μαθημάτων και προγραμμάτων πολιτιστικών ανταλλαγών που προάγουν τη διαπολιτισμική κατανόηση και επικοινωνία. Διοργανώνει επίσης εκδηλώσεις και εργαστήρια για θέματα σχετικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Στην Ελλάδα, η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχεται μέσω διαφόρων τυπικών και μη τυπικών προγραμμάτων και ιδρυμάτων, όπως κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων και πανεπιστήμια. Έτσι, είναι πιθανό μεμονωμένα ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων να προσφέρουν μαθήματα ή εργαστήρια για τα θέματα αυτά ως μέρος του ευρύτερου προγράμματος σπουδών τους.

Το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων είναι υπεύθυνο για τον καθορισμό των πολιτικών και των κατευθυντήριων γραμμών για τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων στη χώρα. Η ελληνική κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει τη σημασία της προώθησης της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας και έχει λάβει μέτρα για την υποστήριξη της ανάπτυξης αυτών των δεξιοτήτων μεταξύ των ενηλίκων. Ωστόσο, δεν είναι σαφές εάν η κοινωνική καινοτομία και η επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια περιλαμβάνονται συγκεκριμένα στα προγράμματα σπουδών των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα.

Για το σχετικό περιεχόμενο, σύμφωνα με τα προγράμματα σπουδών για την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια, μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τη συγκεκριμένη χώρα και το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Για παράδειγμα, πολλά πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά ιδρύματα προσφέρουν μαθήματα και προγράμματα που εστιάζουν στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια, και τα μαθήματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν σχετικό περιεχόμενο, όπως μελέτες περιπτώσεων, βέλτιστες πρακτικές και πρακτικά εργαλεία και πόρους. Επιπλέον, υπάρχουν διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες και πόροι που παρέχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό και πόρους που σχετίζονται με την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων (MOOCs), των διαδικτυακών βιβλιοθηκών και των δικτύων ανταλλαγής γνώσεων.

Η χρήση του υλικού ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο βαθμός στον οποίο οι εκπαιδευτές/εκπαιδευτές ενηλίκων στην Ελλάδα χρησιμοποιούν το υλικό αυτό μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με παράγοντες όπως οι δικές τους γνώσεις, οι διδακτικοί τους στόχοι και οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών τους. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα συνήθως περιλαμβάνουν ένα συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων για την αξιολόγηση τόσο του βραχυπρόθεσμου όσο και του μακροπρόθεσμου αντίκτυπου του προγράμματος στους συμμετέχοντες και στην ευρύτερη κοινότητα.

Επικύρωση και διαπίστευση

Υπάρχουν διάφορα προγράμματα πιστοποίησης και επικύρωσης που εφαρμόζονται στην Ελλάδα για την υποστήριξη της διαφάνειας και της προβολής της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην εκπαίδευση ενηλίκων. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Κοινωνικής Καινοτομίας (https://eic.ec.europa.eu/eic-prizes/european-social-innovation-competition_en). Αυτός ο ετήσιος διαγωνισμός, ο οποίος χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει ως στόχο τον εντοπισμό και την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε κοινωνικές προκλήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα έργα που κερδίζουν λαμβάνουν χρηματικό βραβείο και υποστήριξη για την κλιμάκωση των πρωτοβουλιών τους.
- Πρόγραμμα Erasmus+: Παρέχει χρηματοδότηση για έργα εκπαίδευσης ενηλίκων που εστιάζουν στην κοινωνική καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και τον διαπολιτισμικό διάλογο. Το πρόγραμμα προσφέρει διάφορους τύπους υποστήριξης, όπως επιχορηγήσεις κινητικότητας, συμπράξεις και δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων.
- Σύστημα πιστοποίησης της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας: Το πρόγραμμα αυτό πιστοποίησης, το οποίο αναπτύχθηκε από το ελληνικό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, στοχεύει στην αναγνώριση και επικύρωση των δεξιοτήτων και των γνώσεων των ατόμων που εργάζονται στους τομείς της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Το πρόγραμμα παρέχει πιστοποίηση σε διάφορους τομείς, όπως η κοινωνική επιχειρηματικότητα, η κοινωνική καινοτομία και η διαπολιτισμική επικοινωνία.
- Ανοιχτά σήματα: Επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να κερδίζουν και να επιδεικνύουν κονκάρδες για τις δεξιότητες και τις γνώσεις που αποκτούν μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Τα σήματα μπορούν να εκδίδονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και εργοδότες και μπορούν εύκολα να κοινοποιούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στα επαγγελματικά δίκτυα.

Τα πλεονεκτήματα αυτών των προγραμμάτων πιστοποίησης και επικύρωσης περιλαμβάνουν την ικανότητά τους να παρέχουν αναγνώριση και προβολή σε άτομα και οργανισμούς που εργάζονται στους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, καθώς και τη δυνατότητά τους να προωθούν τη συνεργασία και τη δικτύωση μεταξύ των ενδιαφερομένων. Ωστόσο, ορισμένες πιθανές αδυναμίες μπορεί να περιλαμβάνουν την περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και πόρους και τις προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας και της συνέπειας των προγραμμάτων.

Όσον αφορά τη συνέπεια με το παρόν έργο, αυτά τα προγράμματα πιστοποίησης και επικύρωσης μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες ευκαιρίες για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Ελλάδα. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα Erasmus+ θα μπορούσε να παρέχει χρηματοδότηση και υποστήριξη για τις δραστηριότητες του έργου, ενώ το σύστημα πιστοποίησης της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας θα μπορούσε να προσφέρει ένα αναγνωρισμένο πιστοποιητικό για τους εκπαιδευόμενους.

3.5. Ισπανία

Εθνικές καλές πρακτικές

Εργαστήριο Κοινωνικής Καινοτομίας (LABINNOVA): Η πρωτοβουλία αυτή είναι μια συνεργασία μεταξύ της πόλης της Μαδρίτης και της Madrid Emprende, η οποία είναι ένας οργανισμός ανάπτυξης επιχειρήσεων. Προσφέρει προγράμματα κατάρτισης και εργαστήρια για την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα σε άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από κοινότητες μεταναστών και προσφύγων. Η πρωτοβουλία εστιάζει στον διαπολιτισμικό διάλογο και προωθεί την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα ως εργαλεία για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Γέφυρα για δισεκατομμύρια: Πρόκειται για μια νεοσύστατη επιχείρηση με έδρα τη Μαδρίτη, η οποία προσφέρει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για κοινωνικούς επιχειρηματίες για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών τους ιδεών. Η πλατφόρμα παρέχει καθοδήγηση, πόρους και υποστήριξη σε επιχειρηματίες με διαφορετικό υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από κοινότητες μεταναστών και προσφύγων. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και να προωθήσει την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα ως μέσα για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής.

CaixaImpulse: Πρόκειται για μια πρωτοβουλία κοινωνικής καινοτομίας του Ιδρύματος "la Caixa" σε συνεργασία με το Επιστημονικό Πάρκο της Βαρκελώνης. Παρέχει χρηματοδότηση και υποστήριξη σε κοινωνικούς επιχειρηματίες από διαφορετικά υπόβαθρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εργάζονται σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Η πρωτοβουλία προσφέρει επίσης προγράμματα κατάρτισης και εργαστήρια για την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα, με έμφαση στον διαπολιτισμικό διάλογο και την κοινωνική ένταξη.

ActúaURM: Η πρωτοβουλία αυτή διοικείται από το Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης και παρέχει προγράμματα κατάρτισης και υποστήριξης σε κοινωνικούς επιχειρηματίες από διαφορετικά υπόβαθρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εργάζονται σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας ως εργαλείων για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής και την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Aula Emprende: Αυτό είναι ένα πρόγραμμα της περιφερειακής κυβέρνησης της Ανδαλουσίας που παρέχει προγράμματα κατάρτισης και εργαστήρια για την επιχειρηματικότητα σε άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από κοινότητες μεταναστών και προσφύγων. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας ως εργαλείων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικό μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Στην Ισπανία, η κοινωνική καινοτομία και η επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια δεν καλύπτουν κάποιο κλάδο, ωστόσο υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον

για τη βελτίωση και την ένταξη αυτών των θεμάτων στην εκπαίδευση. Υπάρχουν μαθήματα κατάρτισης που προωθούν την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω της Κοινοτικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ACE). Τα μαθήματα αυτά έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν σε άτομα και κοινότητες τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για τη δημιουργία θετικών κοινωνικών αλλαγών σε ένα ποικιλόμορφο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

Τα μαθήματα που προσφέρονται μέσω του ACE στην Ισπανία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένης της σχεδιαστικής σκέψης, της διαχείρισης έργων, του μάρκετινγκ και της χρηματοδότησης. Είναι σχεδιασμένα να είναι πρακτικά και πρακτικά, παρέχοντας στα άτομα τα εργαλεία και τους πόρους που χρειάζονται για να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν τα δικά τους έργα κοινωνικής καινοτομίας.

Εκτός από τα μαθήματα, το ACE στην Ισπανία παρέχει επίσης συμβουλευτική και καθοδηγητική υποστήριξη σε άτομα και ομάδες που εργάζονται σε έργα κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Η υποστήριξη αυτή βοηθά στην ανάπτυξη των ιδεών τους, στον εντοπισμό πόρων και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων.

Ορισμένα παραδείγματα μαθημάτων και πρωτοβουλιών που έχουν προωθηθεί στην Ισπανία για την υποστήριξη της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε αυτά τα πλαίσια.

EmprendeDiversidad: Πρόκειται για μια πρωτοβουλία της ισπανικής κυβέρνησης που προωθεί την επιχειρηματικότητα στις κοινότητες των μεταναστών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μαθήματα κατάρτισης σε θέματα επιχειρηματικότητας, διοίκησης επιχειρήσεων και χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, καθώς και καθοδήγηση και υποστήριξη των συμμετεχόντων με συμβουλευτική και καθοδήγηση.

ACE Europa: Πρόκειται για μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κοινωνικής καινοτομίας μέσω του ACE. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκπαιδευτικά μαθήματα για την κοινωνική επιχειρηματικότητα, τη διαχείριση έργων και τη διαπολιτισμική επικοινωνία, καθώς και επισκέψεις μελέτης και ευκαιρίες δικτύωσης.

Programa Integra: Αυτό είναι ένα πρόγραμμα κοινωνικής καινοτομίας για γυναίκες μετανάστες και πρόσφυγες που περιλαμβάνει μαθήματα κατάρτισης σε θέματα επιχειρηματικότητας, ψηφιακών δεξιοτήτων και χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, καθώς και καθοδήγηση και υποστήριξη των συμμετεχόντων.

Στην Ισπανία, υπάρχουν διάφορες δραστηριότητες και μαθησιακά περιβάλλοντα που παρέχονται σε εκπαιδευτές ενηλίκων για την απόκτηση και εφαρμογή της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω της κοινοτικής εκπαίδευσης ενηλίκων (ACE). Μερικά παραδείγματα αυτών των δραστηριοτήτων και μαθησιακών περιβαλλόντων είναι τα εξής:

Προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης: Υπάρχουν αρκετά προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης στην Ισπανία που προσφέρουν μαθήματα κατάρτισης και εργαστήρια σε εκπαιδευτές

ενηλίκων σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στην ενίσχυση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων των εκπαιδευτών που σχετίζονται με τα θέματα αυτά και τους βοηθούν να τα ενσωματώσουν στις διδακτικές τους πρακτικές.

Δικτύωση και συνεργασία: Οι εκπαιδευτές ενηλίκων στην Ισπανία μπορούν να συμμετέχουν σε διάφορες ευκαιρίες δικτύωσης και συνεργασίας με άλλους εκπαιδευτές και οργανισμούς που εργάζονται στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Οι ευκαιρίες αυτές περιλαμβάνουν συνέδρια, σεμινάρια και εργαστήρια, όπου οι εκπαιδευτές μπορούν να ανταλλάσσουν ιδέες, εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές.

Καθοδήγηση και συμβουλευτική: Οι εκπαιδευτές ενηλίκων στην Ισπανία μπορούν επίσης να επωφεληθούν από προγράμματα καθοδήγησης και συμβουλευτικής, όπου έμπειροι εκπαιδευτές ή επιχειρηματίες παρέχουν καθοδήγηση και υποστήριξη σε λιγότερο έμπειρους εκπαιδευτές για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους και την εφαρμογή τους στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

Διαδικτυακές πλατφόρμες: Υπάρχουν διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες στην Ισπανία που παρέχουν στους εκπαιδευτές ενηλίκων πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς πόρους, όπως εκπαιδευτικό υλικό, μελέτες περιπτώσεων και βίντεο-διδασκαλίες σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Αυτές οι πλατφόρμες επιτρέπουν στους εκπαιδευτές να μαθαίνουν με τον δικό τους ρυθμό και παρέχουν ευελιξία όσον αφορά τον χρόνο και τον τόπο.

Επισκέψεις μελέτης: Οι εκπαιδευτές ενηλίκων στην Ισπανία μπορούν επίσης να συμμετάσχουν σε επισκέψεις μελέτης σε άλλες χώρες ή περιοχές όπου η κοινωνική καινοτομία και η επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια είναι καλά ανεπτυγμένες. Οι επισκέψεις αυτές παρέχουν στους εκπαιδευτές την ευκαιρία να μάθουν από διαφορετικές προσεγγίσεις και πρακτικές και να τις εφαρμόσουν στο δικό τους έργο.

Για τα υλικά, υπάρχουν ολοκληρωμένα βιβλία στη διάθεση οποιουδήποτε ενδιαφέρεται να επιδιώξει και να παράσχει κατάρτιση στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Η ανάπτυξη, η υλοποίηση και η αξιολόγηση (παρακολούθηση) θα μπορούσαν να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν σύμφωνα με τις παρεχόμενες οδηγίες.

Επικύρωση και διαπίστευση

Υπάρχει ένα διεθνές σύστημα διαπίστευσης που αναγνωρίζει τις κοινωνικές επιχειρήσεις που έχουν θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και το περιβάλλον. Στην Ισπανία, το Σήμα Κοινωνικής Επιχείρησης προσφέρεται από την Social Enterprise Europe και παρέχει έναν τρόπο στις κοινωνικές επιχειρήσεις να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα.

Δυνατά σημεία: Το σήμα κοινωνικής επιχείρησης παρέχει έναν σαφή και αναγνωρίσιμο τρόπο για τις κοινωνικές επιχειρήσεις να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Μπορεί να βοηθήσει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των πελατών, των χρηματοδοτών και των εταίρων.

Αδυναμίες: Το σήμα κοινωνικής επιχείρησης είναι ένα εθελοντικό σύστημα διαπίστευσης, οπότε δεν μπορούν να επιλέξουν να συμμετάσχουν όλες οι κοινωνικές επιχειρήσεις. Μπορεί επίσης να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με το κόστος και το διοικητικό βάρος της απόκτησης και διατήρησης της διαπίστευσης.

Μελλοντική συνάφεια/συμβολή στο έργο: Το Σήμα Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας θα μπορούσε να είναι σχετικό με το έργο ως ένας τρόπος αναγνώρισης και προώθησης της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Ωστόσο, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι πιθανές προκλήσεις και οι περιορισμοί του συστήματος διαπίστευσης.

Πιστοποιητικό στην κοινωνική επιχειρηματικότητα: Αυτό είναι ένα πρόγραμμα πιστοποίησης που προσφέρεται από το IE Business School στη Μαδρίτη. Το πρόγραμμα παρέχει κατάρτιση στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως η κοινωνική καινοτομία, η μέτρηση του αντίκτυπου και τα επιχειρηματικά μοντέλα για κοινωνικές επιχειρήσεις.

- **Δυνατά σημεία:** Το Πιστοποιητικό Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας παρέχει έναν αναγνωρισμένο και αυστηρό τρόπο στα άτομα να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα. Μπορεί να βοηθήσει στην οικοδόμηση αξιοπιστίας και αναγνώρισης στον τομέα και μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο πλεονέκτημα για όσους αναζητούν εργασία και επιχειρηματίες.
- **Αδυναμίες:** Το Πιστοποιητικό Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας είναι ένα πρόγραμμα που βασίζεται σε τέλη, το οποίο μπορεί να περιορίσει την πρόσβαση για ορισμένα άτομα. Μπορεί επίσης να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα και τη συνάφεια του προγράμματος, ανάλογα με το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών και τους εκπαιδευτές.
- **Μελλοντική συνάφεια/συμβολή στο έργο:** Το Πιστοποιητικό Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας θα μπορούσε να είναι σχετικό με το έργο για την υποστήριξη των ενηλίκων εκπαιδευομένων στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των γνώσεών τους στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι πιθανοί περιορισμοί και η προσβασιμότητα του προγράμματος.

Sistema Nacional de Acreditación de la Formación Continua: Πρόκειται για ένα εθνικό σύστημα διαπίστευσης για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση στην Ισπανία. Το σύστημα παρέχει έναν τρόπο στους οργανισμούς να επικυρώνουν τα εκπαιδευτικά τους προγράμματα και να αποδεικνύουν την ποιότητα και τη συνάφεια των προσφορών τους.

- **Δυνατά σημεία:** Το Sistema Nacional de Acreditación de la Formación Continua παρέχει έναν αναγνωρισμένο και τυποποιημένο τρόπο για να επικυρώνουν οι οργανισμοί τα προγράμματα κατάρτισης. Μπορεί να βοηθήσει στην οικοδόμηση αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης με τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευομένων, των εργοδοτών και των χρηματοδοτών.
- **Αδυναμίες:** Η διαδικασία διαπίστευσης μπορεί να είναι χρονοβόρα και δαπανηρή και μπορεί να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με το ενδεχόμενο γραφειοκρατίας και γραφειοκρατίας. Ενδέχεται επίσης να υπάρξουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση της ευελιξίας του συστήματος διαπίστευσης και της ανταπόκρισης στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των εκπαιδευομένων και της αγοράς εργασίας.

- Μελλοντική συνάφεια/συμβολή στο έργο: Το Sistema Nacional de Acreditación de la Formación Continua θα μπορούσε να είναι σχετικό με το έργο ως τρόπος επικύρωσης και αναγνώρισης της ποιότητας και της συνάφειας των προγραμμάτων κατάρτισης στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι πιθανές προκλήσεις και οι περιορισμοί του συστήματος διαπίστευσης και να διασφαλιστεί ότι είναι ευέλικτο και ανταποκρίνεται στις ανάγκες διαφορετικών εκπαιδευομένων και πλαισίων

3.6. Ιρλανδία

Εθνικές καλές πρακτικές

Μπορούν να επισημανθούν διάφορες καλές πρακτικές που υποστηρίζουν την επιμόρφωση στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα που απαριθμούνται και ταξινομούνται κατά διάφορους τύπους:

- Εργαστήρια και εκπαιδεύσεις
  - [Ηγεσία πέρα από σύνορα και πολιτισμούς](#)
  - [Διαπολιτισμική και αντιρατσιστική εκπαίδευση](#)
  - [Διαπολιτισμική Μάθηση \(UCD\)](#)
- Οργανισμοί
  - Ταμείο Κοινωνικής Καινοτομίας Ιρλανδίας - <https://rethinkireland.ie/>
  - Συμβούλιο Μεταναστών της Ιρλανδίας - <https://www.immigrantcouncil.ie>
  - Ιρλανδική Εθνική Οργάνωση Εκπαιδευτικών - <https://www.into.ie/help-advice/social-inclusion/>
- Πλατφόρμες και δίκτυα
  - Κόμβοι κοινωνικής καινοτομίας - <https://www.innovatecommunities.ie>
  - Κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ιρλανδία - <https://www.socialentrepreneurs.ie>
  - [Διαπολιτισμική εκπαίδευση](#)
- Διαπολιτισμικός και διαθρησκευτικός διάλογος
  - [Κέντρο Διαθρησκευτικού Διαλόγου \(Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου\)](#)
- Διαφορετικότητα, Ισότητα, Ένταξη:
  - [Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας της Ιρλανδίας: Ισότητα, ένταξη και διαπολιτισμικοί πόροι](#)
  - [Επιχειρηματικές εκπαιδεύσεις για τη Διαφορετικότητα, την Ισότητα και την Ένταξη](#)
  - [Ιρλανδικό Κέντρο Διαφορετικότητας](#)
- Έργα
  - Πολιτιστική κοινωνική καινοτομία στην Ευρώπη - <https://www.csi-project.eu/about/>
  - [Αγκαλιάζοντας την πολιτισμική ποικιλομορφία στην τάξη](#)

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικά μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Στο Ιρλανδικό πλαίσιο, οι ερευνητικές δραστηριότητες οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες που να συνδυάζουν ειδικά την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα στο διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό πλαίσιο. Ωστόσο, υπάρχουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αφορούν ορισμένα στοιχεία αυτών.

Όσον αφορά το πρώτο θέμα, ο οργανισμός που πρέπει να επισημανθεί είναι το Social Innovation Fund Ireland (SIFI), το οποίο προσφέρει κατάρτιση και υποστήριξη σε κοινωνικούς καινοτόμους και επιχειρηματίες. Υποστηρίζουν τόσο άτομα όσο και οργανισμούς.

Επιπλέον, θα μπορούσε να επισημανθεί ο "Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Κοινωνικής Καινοτομίας". Αυτός ο ετήσιος διαγωνισμός αποσκοπεί στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και στηρίζει άτομα και φορείς που εργάζονται σε κοινωνικές προκλήσεις. Υποστηρίζεται ιδιαίτερα από το SIFI και το Ιρλανδικό Δίκτυο Ανάπτυξης (ILDN).

Το θέμα του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου είναι σχετικά παρόν στην Ιρλανδία. Ένας λόγος για αυτό μπορεί να οφείλεται στην ιστορική θρησκευτική σύγκρουση στη χώρα μεταξύ Καθολικών και Προτεσταντών.

Υπάρχει σημαντική προσφορά δραστηριοτήτων κατάρτισης που έχουν ως στόχο την προώθηση του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, της ένταξης και της ισότητας. Θέλουν να ευαισθητοποιήσουν ανθρώπους και οργανισμούς και να προωθήσουν μια ειρηνική και παραγωγική συνεργασία. Οι άνθρωποι στους οποίους απευθύνονται πολύ καλά περιλαμβάνουν εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινοτήτων, αλλά η προσφορά καλύπτει ένα ευρύ φάσμα από εκπαιδεύσεις για παιδιά και νέους μέχρι διευθυντές και γενικότερα επιχειρηματικό πλαίσιο.

Υπάρχουν διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και μαθησιακά περιβάλλοντα για ενήλικες εκπαιδευόμενους για να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν:

1. **Εργαστήρια και προγράμματα κατάρτισης:** Όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, υπάρχει μεγάλος αριθμός δραστηριοτήτων που αφορούν συναφή θέματα όπως ο διαπολιτισμικός διάλογος, η ηγεσία χωρίς αποκλεισμούς ή η πολιτισμική ευαισθησία.
2. **Κοινότητες πρακτικής:** Πρόκειται για ομάδες ανθρώπων που έχουν ένα κοινό πεδίο ενδιαφέροντος. Συγκεντρώνονται και μοιράζονται τις εμπειρίες τους για να μάθουν ο ένας από τον άλλον και να στηρίξουν ο ένας τον άλλον. Η Πλατφόρμα Διαπολιτισμικού Διαλόγου το κάνει αυτό στον τομέα του διαπολιτισμικού διαλόγου και το Δίκτυο Κοινωνικών Επιχειρήσεων στον τομέα της επιχειρηματικότητας.
3. **Mentoring και Coaching:** υπάρχουν διάφορα προγράμματα mentoring που αποσκοπούν στην υποστήριξη των ατόμων στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Οι οργανισμοί αυτοί τα προσφέρουν για παράδειγμα: SIFI, Mentorship Ireland, Irish Social Enterprise Network, Social Entrepreneurs Ireland, Enterprise Ireland κ.λπ.
4. **Βιωματική μάθηση:** υπάρχουν δραστηριότητες όπως τα Bootcamps Κοινωνικής Καινοτομίας, τα Εργαστήρια Κοινωνικής Καινοτομίας, οι Εκδρομές Μελέτης ή τα Συνεργατικά Έργα.

Η εθνική έρευνα δείχνει ότι το θέμα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια δεν περιλαμβάνεται επίσημα ως τέτοιο σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης για την εκπαίδευση ενηλίκων. Ωστόσο, είναι σαφώς αναγνωρίσιμο ότι η ιρλανδική κυβέρνηση έχει κατανοήσει τη σημασία του. Υπάρχουν διάφορα προγράμματα και πρωτοβουλίες.

Ως εκ τούτου, ένα εξαιρετικό παράδειγμα είναι η "Εθνική πολιτική για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ιρλανδία". Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε μειονεκτούσες και περιθωριοποιημένες κοινότητες, ιδίως σε διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές ομάδες.

Όσον αφορά το διαθέσιμο σχετικό περιεχόμενο, δεδομένου ότι δεν ήταν δυνατόν να εντοπιστεί ένα επίσημο πρόγραμμα σπουδών που να περιλαμβάνει τα συγκεκριμένα θέματα, δεν υπάρχει περιεχόμενο που θα μπορούσε να επισημανθεί. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά προγράμματα σπουδών κατάρτισης που καλύπτουν τμήματα του θέματος, όπως επισημάνθηκε παραπάνω. Η ενότητα των καλών πρακτικών θα περιλαμβάνει ορισμένα περαιτέρω παραδείγματα.

Όσον αφορά το υλικό, δεν υπάρχει διαθέσιμο υλικό για εκπαιδευτές ενηλίκων που να αφορά ειδικά τον συγκεκριμένο συνδυασμό θεμάτων. Επίσης, υπάρχουν λίγοι πόροι που προκύπτουν αποκλειστικά από το ιρλανδικό πλαίσιο.

Ωστόσο, υπάρχει αρκετό υλικό σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο που μπορεί να επισημανθεί και το οποίο αφορά συγκεκριμένα μέρη:

- Εργαλειοθήκη ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων - <https://socialenterprisetoolkit.ie/>
- Εκπαίδευση στη Διαπολιτισμική Επάρκεια - https://ec.europa.eu/migrant-integration/integration-practice/icp-intercultural-competence-programme-adapting-knowledge-skills-and-attitudes_en
- Εκθέσεις έρευνας για την κοινωνική καινοτομία (Ιρλανδία) - <https://rethinkireland.ie/reports/>
- Κατευθυντήριες γραμμές για την παγκόσμια εκπαίδευση - <https://www.developmenteducation.ie/media/documents/GEguidelines-web.pdf>
- Προφίλ επιχειρηματικής νοοτροπίας - <https://www.emindsetprofile.com/>
- Οδηγός για την καινοτομία από κοινού (ΟΗΕ) - https://unsdg.un.org/sites/default/files/UNDG_InnovationReport_web_final.pdf
- ChangeX - <https://www.changex.de>
- Εργαλειοθήκη Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης - <https://rjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kit-4-intercultural-learning>
- Εγχειρίδια για την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κοινωνικής Καινοτομίας - <https://www.socialinnovationacademy.eu/social-innovation-guidebooks/>
- Πόροι από τα Bootcamps κοινωνικής καινοτομίας

Επιπλέον, υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες κατάρτισης για την πολυμορφία, την ισότητα και την ένταξη στην Ιρλανδία, οι οποίες παρέχουν εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτές ενηλίκων.

Παρακολούθηση

Στην εκπαίδευση ενηλίκων, τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται γενικά μπορούν επίσης να προσαρμοστούν για την αξιολόγηση αυτού του θέματος. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται καλύπτουν:

- Έρευνες πριν και μετά την κατάρτιση
- Ομάδες εστίασης
- Μελέτες περιπτώσεων
- Αξιολογήσεις από ομότιμους
- Ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων

Επικύρωση και διαπίστευση

Δεν υπάρχουν προγράμματα κατάρτισης που να αντιμετωπίζουν την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην εκπαίδευση ενηλίκων. Εξαιτίας αυτού δεν υπάρχουν πιστοποιήσεις ή διαδικασίες επικύρωσης που να αναφέρονται ως παραδείγματα.

Οι υπάρχουσες εκπαιδεύσεις στους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας ως μέρος των προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης ή ως μεμονωμένα μαθήματα προσφέρονται σε όλα τα επίπεδα προσόντων.

Τα διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά θέματα αποτελούν ως επί το πλείστον μέρος των εκπαιδεύσεων για την πολυμορφία, την ισότητα και την ένταξη ή ως τέτοια θέματα των ευρύτερων προγραμμάτων σπουδών.

Οι διαδικασίες επικύρωσης αντιστοιχούν στο επίπεδο και τον τύπο της αντίστοιχης εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

Υπάρχουν διάφοροι φορείς που μπορεί να είναι σχετικοί ή χρήσιμοι για την καθιέρωση τέτοιων διαδικασιών ή τον καθορισμό των κριτηρίων:

- [Ποιότητα και Προσόντα Ιρλανδίας \(QQI\)](#)
- [Κοινωνικοί επιχειρηματίες Ιρλανδίας](#)
- [Υπηρεσίες διαπολιτισμικής εκπαίδευσης](#)
- [Ταμείο Κοινωνικής Καινοτομίας Ιρλανδίας \(SIFI\)](#)

3.7. Αυστρία

Εθνικές καλές πρακτικές

Στο αυστριακό πλαίσιο, η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων είναι ο μεγαλύτερος και πιο διαφοροποιημένος εκπαιδευτικός τομέας. Επιπλέον, πρόκειται για μια μορφή δράσης που περιλαμβάνει διδασκαλία, κατάρτιση, συνοδεία και καθοδήγηση ομάδων, επαγγελματικές παιδαγωγικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες, καθώς και δραστηριότητες διαχείρισης της εκπαίδευσης ή βιβλιοθηκονομίας. Παράλληλα με αυτή την πρακτική, η εκπαίδευση ενηλίκων δηλώνει επίσης μια θεωρία και έναν ακαδημαϊκό κλάδο: τη διδασκαλία και τη μάθηση από και με ενήλικες. Ακολουθούν ορισμένες αυστριακές καλές πρακτικές για την προώθηση της διδασκαλίας

της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων:

Πρωτοβουλίες:

- Social City Vienna [in der Social City Wien!](#)
- Ομάδα εργασίας "Διάλογος των πολιτισμών" [BMEIA](#)

Καθοδήγηση και καθοδήγηση:

- [Social Business Women](#)

Δικτύωση και συνεργασία:

- [Impact Hub Βιέννη](#)
- Ashoka [Home | Ashoka | Everyone a Changemaker](#) (παρέχουν πιστοποιητικά)
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταναστών [Εθνικό Δίκτυο Αυστρίας - EMN.at](#)
- [Δίκτυο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας Αυστρία](#)
- Το σπίτι της αυστριακής επιχειρηματικότητας: (Δίκτυο) [AustrianStartups](#)
- [Edu-Hub Βιέννης - Young Enterprises Media](#)
- [Social Business Hub Styria \(EN\)](#)
- [sic - Κέντρο καινοτομίας των φοιτητών](#)

Έργα και διαγωνισμοί:

- [Έργο INTRINSIC](#) (Erasmus+) Εκπαίδευση στη βιώσιμη επιχειρηματικότητα
Social Impact Award [Social Impact Award Österreich](#)

Κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης ενηλίκων και πρόσβαση σε υλικά μαθημάτων στις χώρες εταίρους

Η εκπαίδευση ενηλίκων στην Αυστρία αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής διαδικασίας δια βίου μάθησης (Elke Gruber, 2013). Η εκπαίδευση ενηλίκων χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία εκπαιδευτικών οργανισμών με διαφορετικούς στόχους και εκπαιδευτικές προσφορές. Το εκπαιδευτικό φάσμα κυμαίνεται από τις προσφορές γενικής εκπαίδευσης, όπως η βασική εκπαίδευση και η αναπλήρωση των εκπαιδευτικών προσόντων στη δεύτερη εκπαιδευτική διαδρομή, τις προσφορές επαγγελματικής εκπαίδευσης έως τα μαθήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Η ανάπτυξη και η εφαρμογή μιας προσφοράς προσανατολισμένης προς τους ενήλικες και κατάλληλης για τις ομάδες-στόχους, καθώς και η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών συμβουλών και επαγγελματικού προσανατολισμού, είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή και την επιτυχία στην εκπαίδευση ενηλίκων (Αυστριακό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας, Επιστήμης και Έρευνας - BMBWF, 2023). Καθώς η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων στην Αυστρία είναι ένας ευρύς τομέας με διάφορους τύπους εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό πλαίσιο, παρατίθενται εδώ οι κύριες δραστηριότητες. Στην επόμενη ενότητα αναφέρονται οι βέλτιστες πρακτικές από την Αυστρία.

- Εργαστήρια και σεμινάρια για τη διαπολιτισμική επικοινωνία
- Κατάρτιση σε θέματα κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας με έμφαση στη διαπολιτισμική και διαθρησκευτική κατανόηση
- Εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα: εφοδιασμός με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για την έναρξη και τη διαχείριση επιτυχημένων επιχειρήσεων
- Ορισμένοι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων προσφέρουν δραστηριότητες μάθησης με βάση το έργο: αντιμετωπίζονται προβλήματα του πραγματικού κόσμου στις κοινότητές τους
- Δικτύωση και συνεργασία: ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών- εκδηλώσεις/συνεργασία για επιχειρηματίες με διαφορετικό υπόβαθρο
- Υπηρεσία καθοδήγησης και καθοδήγησης: υποστήριξη των επιχειρηματιών συμμετεχόντων με καθοδήγηση, συμβουλές και ανατροφοδότηση.
- Θερμοκοιτίδα, προγράμματα επιτάχυνσης και χώροι συνεργασίας: για επιχειρηματίες πόροι, υποστήριξη, ευκαιρία σύνδεσης, συνεργασίας
- Ορισμένοι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων προσφέρουν διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο
- Hackathons και διαγωνισμοί: προώθηση της διαπολιτισμικής και διαθρησκευτικής κατανόησης
- Εκδρομές, επισκέψεις σε χώρους και ευκαιρίες πρακτικής άσκησης και εθελοντισμού
- Διαδικτυακή μάθηση και μάθηση από ομότιμους

Στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Αυστρία χρησιμοποιούνται διαφορετικές στρατηγικές μάθησης: άτυπη μάθηση, μάθηση προσανατολισμένη στις ικανότητες και στα μαθησιακά αποτελέσματα, αυτομάθηση, ηλεκτρονική μάθηση, άλλες, ανοικτή μάθηση, βιωματική μάθηση, μάθηση προσανατολισμένη σε προβλήματα και βασισμένη σε προβλήματα, διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση, μάθηση σε κατάσταση, συνεργατική και συνεργατική μάθηση, διαπολιτισμική μάθηση κ.λπ.

Δεν είναι σαφές αν η κοινωνική καινοτομία και η επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια περιλαμβάνονται επίσημα στα προγράμματα σπουδών της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Αυστρία. Ωστόσο, υπάρχουν ενδείξεις ότι αποκτούν όλο και μεγαλύτερη προτεραιότητα στην πολιτική και την πρακτική της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η "Στρατηγική για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Αυστρία 2021-2024" του BMBWF καλεί για "εκπαίδευση ενηλίκων χωρίς αποκλεισμούς και με ευαισθησία στην ποικιλομορφία" και τονίζει τη σημασία της διαπολιτισμικής και διαθρησκευτικής κατανόησης στην εκπαίδευση ενηλίκων. Συνοψίζοντας, η συμπερίληψη στα προγράμματα σπουδών εξαρτάται από τα επιμέρους προγράμματα, μαθήματα και υλικά των ιδρυμάτων και οργανισμών. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το συγκεκριμένο περιεχόμενο για την εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το ίδρυμα, την κατάρτιση, το μάθημα, το πρόγραμμα κ.λπ. Παραδείγματα περιεχομένου:

- Κατανόηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας
- Εντοπισμός και ανάλυση των κοινωνικών προκλήσεων
- Νομικά και ηθικά ζητήματα
- Μελέτες περιπτώσεων και παραδείγματα

Για τα υλικά, δεν υπάρχει ειδικός πόρος αφιερωμένος στην Κοινωνική Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα σε Διαπολιτισμικά και Διαθρησκευτικά Πλαίσια, ωστόσο, οι πάροχοι Εκπαίδευσης Ενηλίκων έχουν μια ποικιλία επιλογών για να υποστηρίξουν και να εμπλουτίσουν τα μαθήματά τους και να καθοδηγήσουν τους ενήλικες μέσω της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και μάθησης, της ποικιλομορφίας και της ένταξης:

- Εγχειρίδιο "Intercultural Competence in the Classroom" (BMBWF)
- Υλικό "Διαφορετικότητα και ένταξη στην εκπαίδευση ενηλίκων" (VÖWB)
- "Διαπολιτισμική επικοινωνία στην εκπαίδευση ενηλίκων" (OEIB)
- "Διαπολιτισμική μάθηση στην εκπαίδευση ενηλίκων" υλικά: (OEIB)
- Υλικό "Διαθρησκευτικός διάλογος στην εκπαίδευση ενηλίκων" (OEIB)
- Εργαλειοθήκη "Διαφορετικότητα και επιχειρηματικότητα"
- Οδηγός "Οι ΣΒΑ στην εκπαίδευση ενηλίκων"
- Πρόγραμμα κατάρτισης "Επιχειρηματική μάθηση για εκπαιδευτικούς"

Βάση γνώσεων Adult Education Austria [Bifodok](#) -: Αναζήτηση δημοσιεύσεων σχετικά με διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά προγράμματα.

Για την παρακολούθηση χρησιμοποιούνται έρευνες, συνεντεύξεις, μελέτες περιπτώσεων, ομάδες εστίασης, εργαλεία αυτοαξιολόγησης, εκτιμήσεις κοινωνικών επιπτώσεων, παρατηρήσεις, επισκοπήσεις, διαδικτυακά εργαλεία κ.λπ.

Επικύρωση και Διαπίστευση

Από τη μία πλευρά, υπάρχουν πανεπιστημιακές σπουδές που επικεντρώνονται σε αυτό το θέμα ή είναι στενά συνδεδεμένες με αυτό, οπότε υπάρχει επικύρωση σύμφωνα με το σύστημα ECTS. Δεδομένου ότι όλες οι ακόλουθες σπουδές δεν είναι παιδαγωγικά μαθήματα, το παιδαγωγικό μέρος της εκπαίδευσης ενηλίκων δεν θα μπορούσε να καλυφθεί στο πλαίσιο αυτής της εκπαίδευσης, π.χ.

- Μάστερ Κοινωνικής Καινοτομίας (120 ECTS) [Κοινωνική Καινοτομία | Το μεταπτυχιακό σας στο FH Salzburg](#)
- Πτυχίο (180 ECTS) και μεταπτυχιακό (120 ECTS) με τίτλο "Πολιτιστική και Κοινωνική Ανθρωπολογία" και μεταπτυχιακό (120 ECTS) "CREOLE: Πολιτιστικές διαφορές και διακρατικές διαδικασίες" [u:find - Studienprogrammleitung 24 - Kultur- und Sozialanthropologie](#)
- Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών (120 ECTS) "in diversity education in schools and society" [Master Diversitätspädagogik in Schule und Gesellschaft - Studieren an der Universität Klagenfurt](#)
- Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών (60 ECTS) "Διαχείριση της κοινωνικής καινοτομίας" [Wirtschaftsuniversität Wien: Soziale Innovation managen: neuer Professional Master](#)
- "Extension Course Transdisciplinary Peace Studies" BA degree needed (32 ECTS). [Erweiterungsstudium Transdisziplinäre Friedensstudien - Universität Klagenfurt](#)
- Διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Φυσικών Πόρων και Βιοεπιστημών [LVA "Βιώσιμη επιχειρηματικότητα": Zentrum für Globalen Wandel & Nachhaltigkeit::BOKU](#)

Από την άλλη πλευρά, δεν υπάρχει ειδική πιστοποίηση ή διαπίστευση που να είναι αποκλειστικά αφιερωμένη στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Αυστρία. Εξαρτάται από τα ίδια τα ιδρύματα και τους εκπαιδευτές ενηλίκων, αν ασχολήθηκαν με αυτό το θέμα.

Ωστόσο, υπάρχουν διάφορες πιστοποιήσεις και διαπιστεύσεις που σχετίζονται με αυτόν τον τομέα και μπορούν να υποστηρίξουν τη διαφάνεια και την προβολή της εκπαίδευσης στην κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Ορισμένα πρόσθετα μαθήματα και κατάρτιση αναφέρθηκαν ήδη στην ενότητα "Βέλτιστες πρακτικές", ορισμένα από αυτά μπορούν να ολοκληρωθούν με πιστοποιητικό.

- [Ö-CERT](#) Πλαίσιο ποιότητας για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Αυστρία
- ISO 29990 και 21001 για εκπαιδευτικούς οργανισμούς
- NQF Level IV [Qualifikationsregister](#) NQF - τα προσόντα μπορούν να συγκριθούν σε οκτώ επίπεδα
- "Πιστοποιημένος εκπαιδευτής ενηλίκων" - NQF Level V [Qualifikationsprofil](#)
- Διαπολιτισμικός ειδικός & εκπαιδευτής επικοινωνίας - ISO 17024 [Interkulturelle Fach- & KommunikationstrainerIn - ISO 17024](#)

4. Ανασκόπηση πιλότου INTREP

4.1. Πλαίσιο και διαδικασίες

Το έργο INTREP διεξήγαγε πιλοτικές δραστηριότητες σε διάφορες χώρες εταίρους, όπως η Αυστρία, το Βέλγιο, η Ελλάδα, η Ρουμανία, η Ισπανία και η Τουρκία. Η πιλοτική φάση κάθε χώρας παρείχε πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τη χρησιμότητα, την πληρότητα και την αποτελεσματικότητα του INTREP E-Learning Campus και του Instructional Web App.

Μεθοδολογία πιλοτικής εφαρμογής του έργου INTREP

Το έργο INTREP αποσκοπεί στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω της καινοτόμου Campus ηλεκτρονικής μάθησης (PR3) και της εκπαιδευτικής διαδικτυακής εφαρμογής (PR4). Για να το επιτύχει αυτό, το έργο χρησιμοποιεί μια καλά δομημένη μεθοδολογία πιλοτικής εφαρμογής με σαφή ορόσημα που εξασφαλίζουν ολοκληρωμένες δοκιμές, συλλογή ανατροφοδότησης και βελτίωση των εκπαιδευτικών ενοτήτων, ενισχύοντας έτσι τον αντίκτυπο του έργου. Με τη συμμετοχή εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων από διαφορετικά υπόβαθρα, το σύστημα ανατροφοδότησης δύο επιπέδων καταγράφει ένα ευρύ φάσμα γνώσεων, διασφαλίζοντας ότι το υλικό είναι ισχυρό, περιεκτικό και προσαρμόσιμο σε διάφορα πλαίσια. Η επαναληπτική διαδικασία συλλογής και ανάλυσης της ανατροφοδότησης βελτιώνει συνεχώς το εκπαιδευτικό υλικό. Η εφαρμογή στον πραγματικό κόσμο από τους συμμετέχοντες διασφαλίζει την πρακτική χρησιμότητα και η δομημένη τεκμηρίωση διευκολύνει την αποτελεσματική διάδοση των βέλτιστων πρακτικών. Αυτή η ευέλικτη προσέγγιση επιτρέπει σε κάθε χώρα-εταίρο να προσαρμόσει την πιλοτική φάση στο συγκεκριμένο πλαίσιο, εξασφαλίζοντας συνάφεια και αποτελεσματικότητα.

Να εξηγήσει λεπτομερέστερα **τα ορόσημα της** πιλοτικής εφαρμογής:

Ορόσημο 1: Επιλογή των συμμετεχόντων, καθορισμός της πιλοτικής μορφής και αρχική πιλοτική εφαρμογή

Επιλογή των συμμετεχόντων: Όλοι οι εταίροι ανέλαβαν να επιλέξουν πέντε εκπαιδευτές, δασκάλους ή παιδαγωγούς ενηλίκων στην κοινότητα. Αυτή η διαδικασία επιλογής είναι ζωτικής σημασίας, διότι διασφαλίζει ότι άτομα με σχετική εμπειρία και τεχνογνωσία συμμετέχουν στη φάση της πιλοτικής εφαρμογής. Το διαφορετικό υπόβαθρο αυτών των συμμετεχόντων εμπλουτίζει την ανατροφοδότηση και βοηθά στον εντοπισμό πιθανών βελτιώσεων από πολλαπλές οπτικές γωνίες.

Καθορισμός της πιλοτικής μορφής: Κάθε εταίρος καθόρισε την πιλοτική μορφή προσαρμοσμένη στο δικό του πλαίσιο. Το βήμα αυτό επιτρέπει την προσαρμογή του πιλοτικού προγράμματος στις τοπικές ανάγκες και συνθήκες, εξασφαλίζοντας την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα της μεθοδολογίας.

Διεξαγωγή της πιλοτικής φάσης: Κατά τη διάρκεια της αρχικής πιλοτικής εφαρμογής, κάθε εταίρος εξασφάλισε την πιλοτική εφαρμογή κάθε μίας από τις πέντε ενότητες διανέμοντάς τις στους επιλεγμένους συμμετέχοντες. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση εγγυάται ότι δοκιμάζονται όλες οι πτυχές των ενότητων κατάρτισης. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες σχεδίασαν τα δικά τους μαθήματα ή μαθήματα χρησιμοποιώντας το E-Learning Campus και την εφαρμογή Instructional Web App και τα εφάρμοσαν με τους εκπαιδευόμενους τους (πέντε εκπαιδευόμενοι ανά εκπαιδευτή). Αυτή η φάση είναι κρίσιμη, καθώς επιτρέπει στους εκπαιδευτές να βιώσουν τις πλατφόρμες από πρώτο χέρι, παρέχοντας πρακτικές γνώσεις και δημιουργώντας ανατροφοδότηση από τον πραγματικό κόσμο.

Ορόσημο 2: Συλλογή ανατροφοδότησης και εθνικές εκθέσεις

Συλλογή ανατροφοδότησης: Όλοι οι εταίροι συνέλεξαν ανατροφοδότηση από τους συμμετέχοντες που συμμετείχαν στην πιλοτική φάση. Αυτό το βήμα συγκεντρώνει πολύτιμα δεδομένα σχετικά με τη χρησιμότητα, την αποτελεσματικότητα και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης των ενότητων κατάρτισης. Η ανατροφοδότηση τόσο από τους εκπαιδευτές όσο και από τους εκπαιδευόμενους είναι απαραίτητη για μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση.

Προετοιμασία εθνικών εκθέσεων: Οι εταίροι ετοίμασαν τις εθνικές τους εκθέσεις σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρείχε η Διοίκηση της Κωνσταντινούπολης (ΔΚΚ). Οι εκθέσεις αυτές ενοποιούσαν την ανατροφοδότηση και παρείχαν μια δομημένη ανάλυση της πιλοτικής φάσης. Αυτή η τεκμηρίωση είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι γνώσεις που αποκτήθηκαν θα επανεξεταστούν και θα αντιμετωπιστούν συστηματικά.

Ορόσημο 3: Ενότητα: Τελειοποίηση

Μονάδες λεπτομερούς ρύθμισης: Με βάση τα σχόλια που συλλέχθηκαν, όλοι οι εταίροι βελτίωσαν τις αντίστοιχες ενότητές τους, εάν ήταν απαραίτητο. Αυτή η επαναληπτική διαδικασία είναι ζωτικής σημασίας για τη συνεχή βελτίωση, διασφαλίζοντας ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι βελτιστοποιημένο ως προς την αποτελεσματικότητα και τη συνάφεια.

Παρακάτω παρατίθεται λεπτομερής πίνακας με το πλαίσιο και τις διαδικασίες για κάθε εμπλεκόμενη χώρα.

Χώρα	Χρονοδιάγραμμα	Γενική στρατηγική	Μορφή παράδοσης	Συμμετέχοντες	Πρόσληψη και επιλογή	Βασικές δραστηριότητες
Αυστρία	Φάση 1: Ιούνιος 2023 - Αύγουστος 2023,	Φάση 1: Δοκιμή εκπαιδευτικού υλικού- Φάση 2: Εφαρμογή	Εργαστήρια, διαδικτυακές ενότητες, πρακτικές ασκήσεις	5 εκπαιδευτικοί ενηλίκων και κοινοτήτων, 54 εκπαιδευόμενοι από διάφορες	Εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιχειρηματικά δίκτυα, μέσα	Συνεδρίες προσανατολισμού, δημιουργία περιεχομένου, εφαρμογή,

	Φάση 2: Ιανουάριος 2024 - Μάιος 2024	βελτιωμένου υλικού		διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές κοινότητες.	κοινωνικής δικτύωσης	συλλογή ανατροφοδότησης
Βέλγιο	Ιανουάριος έως Μάιος 2024	Διαδικτυακές ενότητες και δια ζώσης συνεδρίες	Διαδικτυακή χρήση της πλατφόρμας, προσωπικά εργαστήρια	5 εκπαιδευτές ενηλίκων και 45 εκπαιδευόμενοι με διαφορετικό υπόβαθρο	Γενικές προσκλήσεις εντός του οργανισμού και των εταίρων	Αρχικές διαδικτυακές ενότητες, δια ζώσης συνεδρίες, εφαρμογή, συλλογή ανατροφοδότησης
Ελλάδα	Ιανουάριος έως Απρίλιος 2024	Εμπλέκονται τόσο οι εκπαιδευτές όσο και οι εκπαιδευόμενοι σε μία μόνο συνεδρία	Προσωπική συνεδρία	8 εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι	Εθελοντική πρόσληψη, συμμετοχή σε σχετικά πλαίσια	Εισαγωγική ενημέρωση, δημιουργία περιεχομένου, υλοποίηση, συλλογή ανατροφοδότησης
Ρουμανία	Ιανουάριος έως Απρίλιος 2024	Διαδικτυακές ενότητες και πρακτικές ασκήσεις	Διεξάγεται εξ ολοκλήρου διαδικτυακά	5 εκπρόσωποι (εκπαιδευτές ενηλίκων και εκπαιδευτές της κοινότητας) και 25 εκπαιδευόμενοι από διαφορετικά υπόβαθρα	Επιλογή με βάση τη συμμετοχή σε συναφή εκπαιδευτικά πλαίσια	Συνεδρίες προσανατολισμού, δημιουργία περιεχομένου, εφαρμογή, συλλογή ανατροφοδότησης
Ισπανία	Ιανουάριος έως Απρίλιος 2024	Συνδυασμένες διαδικτυακές ενότητες με πρακτικές ασκήσεις	Διαδικτυακές και προσωπικές συνεδρίες	5 εκπαιδευτές ενηλίκων και εκπαιδευόμενοι από διαφορετικά υπόβαθρα	Οργανισμοί-εταίροι και εκπαιδευτικά δίκτυα	Συνεδρίες προσανατολισμού, δημιουργία περιεχομένου, εφαρμογή, συλλογή ανατροφοδότησης
Τουρκία	Ιανουάριος έως Απρίλιος 2024	Διαδικτυακή πιλοτική εφαρμογή	Διαδικτυακά μαθήματα και συνεδρίες ανατροφοδότησης	7 εκπαιδευτές, 25 εκπαιδευόμενοι	Κοινοτικά εκπαιδευτικά δίκτυα	Προσανατολισμός, δημιουργία περιεχομένου, εφαρμογή, συλλογή ανατροφοδότησης

Πιλοτικές δραστηριότητες εφαρμογής του Intrep σε διάφορες χώρες, στις οποίες συμμετείχαν 35 εκπαιδευτές ενηλίκων και γενικά περίπου 200 εκπαιδευόμενοι:

1. Πρόσληψη και επιλογή: Οι συμμετέχοντες προσλήφθηκαν μέσω διαφόρων διαύλων, συμπεριλαμβανομένων κοινοτικών εκπαιδευτικών δικτύων και οργανισμών εταίρων. Τα

- κριτήρια επιλογής περιλάμβαναν τη συμμετοχή στη διαπολιτισμική και διαθρησκευτική εκπαίδευση.
2. Προσανατολισμός: Οι αρχικές συνεδρίες εισήγαγαν τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους στις πλατφόρμες, εξηγώντας τις λειτουργίες και παρέχοντας πρόσβαση στο εγχειρίδιο της εφαρμογής INTREP.
  3. Δημιουργία και υλοποίηση περιεχομένου: Οι εκπαιδευτές ανέπτυξαν εξατομικευμένο περιεχόμενο και δραστηριότητες στις πλατφόρμες, οι οποίες στη συνέχεια εφαρμόστηκαν με ενήλικες εκπαιδευόμενους.
  4. Συλλογή ανατροφοδότησης: Για την αξιολόγηση της χρηστικότητας, της πληρότητας και της αποτελεσματικότητας των πλατφορμών συγκεντρώθηκαν σχόλια μέσω ερευνών και ερωτηματολογίων.
  5. Ανάλυση και συστάσεις: Τα συλλεχθέντα σχόλια αναλύθηκαν για τον εντοπισμό των προκλήσεων και τη σύνταξη συστάσεων για βελτίωση.

4.2. Ανατροφοδότηση από πιλοτικές εφαρμογές

Πανεπιστημιούπολη ηλεκτρονικής μάθησης:

Σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες - Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα, Ρουμανία, Ισπανία και Τουρκία - το E-Learning Campus εκτιμήθηκε ιδιαίτερα για το λεπτομερές, ολοκληρωμένο και προσανατολισμένο στην πράξη περιεχόμενό του. Οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν σταθερά την ικανότητα της πλατφόρμας να ενισχύσει σημαντικά τις γνώσεις τους σχετικά με τον διαπολιτισμικό διάλογο, την κοινωνική ένταξη και την ποικιλομορφία. Η πλατφόρμα κρίθηκε γενικά φιλική προς το χρήστη, αν και υπήρξαν προτάσεις για σαφέστερες οδηγίες, στη Ρουμανία, και για την αντιμετώπιση τεχνικών ζητημάτων που παρατηρήθηκαν στην Τουρκία. Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι εκτίμησαν τις πρακτικές εφαρμογές που παρείχε το περιεχόμενο, το οποίο επαινέθηκε ιδιαίτερα για τη σαφήνιά του στην Αυστρία και τη συνάφεια του στο Βέλγιο και την Ισπανία. Οι κοινές συστάσεις περιλάμβαναν την προσθήκη περισσότερων διαδραστικών στοιχείων, περιεχομένου βίντεο και παραδειγμάτων από την πραγματική ζωή, ώστε να γίνει η μαθησιακή εμπειρία ακόμη πιο ελκυστική και πρακτική.

Εκπαιδευτική διαδικτυακή εφαρμογή:

Η διδακτική διαδικτυακή εφαρμογή έλαβε θετικά σχόλια για το σαφές, περιεκτικό και πρακτικό περιεχόμενό της σε όλες τις πιλοτικές εφαρμογές. Οι συμμετέχοντες στην Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Ρουμανία, την Ισπανία και την Τουρκία βρήκαν την εφαρμογή πολύτιμη για την εκμάθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κοινωνικής ένταξης. Ωστόσο, η ανάγκη για βελτιωμένη καθοδήγηση του χρήστη και διεπαφή ήταν ένα επαναλαμβανόμενο θέμα, ιδίως στο Βέλγιο και τη Ρουμανία, όπου προτάθηκαν προσαρμογή και λεπτομερείς οδηγίες χρήσης. Μικρά τεχνικά ζητήματα και βελτιώσεις στη μετάφραση επισημάνθηκαν στην Τουρκία, ενώ οι προτάσεις για την ενίσχυση της εμπλοκής των χρηστών μέσω διαδραστικών χαρακτηριστικών και περισσότερων χρωμάτων ήταν κοινές στην Ελλάδα και την Ισπανία. Συνολικά, οι συμμετέχοντες εκτίμησαν την πρακτική χρήση της εφαρμογής, αλλά συνέστησαν τη βελτίωση της φιλικότητας προς το χρήστη και της τεχνικής σταθερότητάς της για την καλύτερη υποστήριξη ποικίλων μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Διαπιστώσεις από την ανατροφοδότηση

Διαπολιτισμική επάρκεια: Οι συμμετέχοντες τόνισαν τη σημασία της κατανόησης και της πλοήγησης σε διαφορετικά πολιτιστικά και θρησκευτικά πλαίσια σε επιχειρηματικές προσπάθειες. Οι ενότητες σχετικά με την πολιτισμική ευαισθησία και τις στρατηγικές επικοινωνίας μεταξύ των πολιτισμών εκτιμήθηκαν ιδιαίτερα, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για εκπαιδευτικό υλικό που προάγει τη διαπολιτισμική ικανότητα.

Πρακτική εφαρμογή: Η πρακτική, πραγματική εφαρμογή του μαθησιακού υλικού ήταν ένα επαναλαμβανόμενο θέμα σε όλες τις πιλοτικές εφαρμογές. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν τις μελέτες περίπτωσης, τις προσομοιώσεις και τις πρακτικές ασκήσεις που τους επέτρεψαν να εφαρμόσουν τις θεωρητικές γνώσεις σε πραγματικά σενάρια μέσα σε διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα. Αυτή η πρακτική προσέγγιση ήταν ζωτικής σημασίας για τον πρακτικό προσανατολισμό των εκπαιδευτικών ενότητων.

Συνεργασία και δικτύωση: Οι πλατφόρμες διευκόλυναν πολύτιμες ευκαιρίες δικτύωσης, δίνοντας τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να συνδεθούν με ομολόγους από διαφορετικά υπόβαθρα και προοπτικές. Αυτό εμπλούτισε τη μαθησιακή εμπειρία και προώθησε τη συνεργασία και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των συμμετεχόντων.

Καινοτομία και δημιουργικότητα: Η έμφαση στην καινοτόμο σκέψη και τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων έτυχε καλής υποδοχής. Οι ενότητες για την κοινωνική καινοτομία, τη βιώσιμη επιχειρηματικότητα και τα καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα εκτιμήθηκαν ιδιαίτερα, υπογραμμίζοντας τη σημασία της προώθησης της δημιουργικότητας και της καινοτομίας στα προγράμματα κατάρτισης.

Προσωπική ανάπτυξη και αναστοχασμός: Οι αναστοχαστικές δραστηριότητες επισημάνθηκαν ως ευεργετικές, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να εξετάσουν τις δικές τους πολιτισμικές προκαταλήψεις και αξίες και πώς αυτές επηρεάζουν τις επιχειρηματικές τους πρακτικές. Αυτή η ενδοσκοπική προσέγγιση βοήθησε τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν μια βαθύτερη κατανόηση της διαπολιτισμικής δυναμικής και της προσωπικής ανάπτυξης.

4.3. Πιλοτική αξιολόγηση: Τα διδάγματα που εξαγάγαμε

Η πιλοτική φάση του έργου INTREP στην Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Ρουμανία, την Ισπανία και την Τουρκία παρείχε ανεκτίμητες γνώσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα, τη χρηστικότητα και τον αντίκτυπο της Campus ηλεκτρονικής μάθησης (PR3) και της εκπαιδευτικής διαδικτυακής εφαρμογής (PR4). Η ανατροφοδότηση κάθε χώρας συνέβαλε στην αποχρωματισμένη κατανόηση των δυνατών σημείων και των τομέων που χρήζουν βελτίωσης αυτών των εκπαιδευτικών εργαλείων. Με βάση την ολοκληρωμένη ανάλυση των εθνικών εκθέσεων προσδιορίστηκαν τα ακόλουθα διδάγματα:

Διδάγματα από κάθε χώρα:

Αυστρία:

1. **Σαφής επικοινωνία και ανατροφοδότηση:** Η τακτική ανατροφοδότηση και η σαφής επικοινωνία ήταν καθοριστικές για την τελειοποίηση του περιεχομένου και την βελτίωση της συμμετοχής των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν τον συνεχή διάλογο και τη δυνατότητα να επηρεάζουν το υλικό του μαθήματος.
2. **Διαδραστικά στοιχεία:** Η συμπερίληψη προσομοιώσεων και πρακτικών ασκήσεων ενίσχυσε σημαντικά την αποτελεσματικότητα και τη δυνατότητα εφαρμογής της μάθησης. Οι συμμετέχοντες θεώρησαν τα στοιχεία αυτά κρίσιμα για την κατανόηση και την εφαρμογή των εννοιών του διαπολιτισμικού διαλόγου.
3. **Εκπαίδευση πολιτιστικής ευαισθησίας:** Η βαθιά ενσωμάτωση της κατάρτισης σε θέματα πολιτιστικής ευαισθησίας και ποικιλομορφίας σε όλες τις ενότητες προετοίμασε καλύτερα τους συμμετέχοντες για την παγκόσμια επιχειρηματικότητα. Η κατάρτιση αυτή

επισημάνθηκε ως ιδιαίτερα επωφελής για την κατανόηση των διαφορετικών προοπτικών και την προώθηση πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς.

Βέλγιο:

1. **Ενεργός δέσμευση:** Η έμφαση στην ενεργό συμμετοχή και τη συζήτηση ήταν ζωτικής σημασίας για την επίτευξη εκπαιδευτικών και πολιτικών στόχων. Η διαδραστική συμμετοχή εξασφάλιζε βαθύτερη κατανόηση του υλικού και ενίσχυε ένα πιο δυναμικό και αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον.
2. **Συνεργατικές μέθοδοι:** Η χρήση συνεργατικών παιχνιδιών και η διευκόλυνση της ανταλλαγής προσωπικών εμπειριών ήταν βασικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση των πολυθρησκευτικών και κοινωνικών καινοτομιών. Αυτές οι μέθοδοι προώθησαν τη βαθύτερη μάθηση και βοήθησαν στην οικοδόμηση μιας αίσθησης κοινότητας, η οποία ήταν ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικών θεμάτων.
3. **Ολοκληρωμένη προσέγγιση:** Η επιτυχία και η βιωσιμότητα του έργου εξαρτώνται από έναν ισορροπημένο συνδυασμό ενισχυμένων θεωρητικών γνώσεων που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο και διαδραστικών, προσωπικών δεσμεύσεων. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση εξασφάλισε ότι οι συμμετέχοντες απέκτησαν τόσο θεμελιώδη κατανόηση όσο και πρακτική εμπειρία, απαραίτητη για ουσιαστική εφαρμογή και αντίκτυπο.

Ελλάδα:

1. **Πλατφόρμες φιλικές προς το χρήστη:** Επισημάνθηκε η σημασία των φιλικών προς το χρήστη και προσβάσιμων ψηφιακών πλατφορμών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της πολυμορφίας. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν την ευκολία χρήσης της διαδικτυακής εφαρμογής και της Campus ηλεκτρονικής μάθησης, η οποία διευκόλυνε την εμπλοκή και τη μάθηση.
2. **Διαδραστικό περιεχόμενο:** Τονίστηκε η αξία του διαδραστικού και ελκυστικού περιεχομένου για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας. Οι συμμετέχοντες διαπίστωσαν ότι τα διαδραστικά στοιχεία έκαναν το υλικό πιο ελκυστικό και πιο κατανοητό.
3. **Υλικά προσανατολισμένα στην πράξη:** Το ολοκληρωμένο και προσανατολισμένο στην πράξη υλικό του έργου ήταν πολύτιμο για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι τα υλικά αυτά τους βοήθησαν να εφαρμόσουν τις θεωρητικές γνώσεις σε πραγματικές καταστάσεις.

Ρουμανία:

1. **Διαφορετικό και συναφές περιεχόμενο:** Οι δικαιούχοι εκτίμησαν την ποικιλομορφία και τη συνάφεια του περιεχομένου που παρείχε η διαδικτυακή εφαρμογή INTREP. Βρήκαν ότι το υλικό ήταν κατάλληλο για τις ανάγκες τους και πολιτισμικά κατάλληλο.
2. **Προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας:** Οι δικαιούχοι έμαθαν για νέες προσεγγίσεις και εξέφρασαν την επιθυμία να οργανώσουν εκδηλώσεις και δραστηριότητες που προωθούν το διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων, ενθαρρύνοντας τον αμοιβαίο σεβασμό και την κατανόηση.
3. **Προσαρμοσμένη δημιουργία περιεχομένου:** Οι ACEs έμαθαν πώς να δημιουργούν προσαρμοσμένο περιεχόμενο και δραστηριότητες στο PR3 E-Learning Campus και στο PR4 Instructional Web App. Αυτή η δυνατότητα προσαρμογής του υλικού σε συγκεκριμένα πλαίσια εκτιμήθηκε ιδιαίτερα.

Ισπανία:

1. **Προληπτική συμμετοχή:** Η ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής και της έντονης συζήτησης ήταν ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι εκπαιδευτικοί στόχοι και οι

στόχοι πολιτικής επιτυγχάνονται αποτελεσματικά και ουσιαστικά. Οι συμμετέχοντες διαπίστωσαν ότι οι ενδιαφέρουσες συζητήσεις βοήθησαν στην εμβάθυνση της κατανόησης του υλικού.

2. **Πραγματικές εφαρμογές:** Η πρακτική εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού σε πραγματικές συνθήκες επικύρωσε τη χρησιμότητα και τον αντίκτυπό του. Οι συμμετέχοντες ήταν σε θέση να συσχετίσουν το περιεχόμενο με τις προσωπικές και επαγγελματικές τους εμπειρίες, ενισχύοντας τη διαδικασία μάθησης.

Τουρκία:

1. **Προσβάσιμες και διαισθητικές ψηφιακές διεπαφές:** Τονίστηκε η σημασία των προσβάσιμων ψηφιακών πλατφορμών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της πολυμορφίας. Οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι η ευκολία χρήσης των πλατφορμών ενθάρρυνε τη μεγαλύτερη εμπλοκή.
2. **Διαδραστικό περιεχόμενο:** Τονίστηκε η ανάγκη για διαδραστικό και ελκυστικό περιεχόμενο για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας. Οι συμμετέχοντες πρότειναν την ενσωμάτωση περισσότερων διαδραστικών στοιχείων για να γίνει το υλικό πιο ελκυστικό.
3. **Ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό υλικό:** Το ολοκληρωμένο και πρακτικό εκπαιδευτικό υλικό ήταν πολύτιμο για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν το βάθος και τη δυνατότητα εφαρμογής του περιεχομένου, το οποίο τους βοήθησε στην επαγγελματική τους ανάπτυξη.

5. Συμπεράσματα και συστάσεις

5.1. Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο της πιεστικής ανάγκης ενίσχυσης του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου στα εκπαιδευτικά πλαίσια, όπως τονίζεται από διάφορες εθνικές και διεθνείς εκπαιδευτικές πολιτικές, και της αυξανόμενης ζήτησης για καινοτόμα εκπαιδευτικά εργαλεία και μεθόδους που προωθούν την κοινωνική ένταξη και την επιχειρηματικότητα, παράλληλα με την αναγνώριση ότι τα ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες και προκλήσεις για την προώθηση των διαπολιτισμικών ικανοτήτων, το έργο INTREP έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου.

Το έργο INTREP ανέπτυξε το E-Learning Campus (PR3) και το Instructional Web App (PR4) ως καινοτόμα ψηφιακά εργαλεία για την υποστήριξη αυτών των εκπαιδευτικών στόχων. Τα εργαλεία αυτά έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κοινωνικής ένταξης μέσω πιλοτικών μελετών που διεξήχθησαν σε όλες τις χώρες εταίρους. Με βάση αυτές τις επιτυχίες, το παρόν έγγραφο μπορεί να θεωρηθεί ένα νέο μέσο για την υποστήριξη της περαιτέρω ωρίμανσης των πολιτικών πιστοποίησης και διαπίστευσης στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια.

Το παρόν έγγραφο καταρτίστηκε με μεθοδολογία δύο σταδίων. Το πρώτο βήμα περιλάμβανε τη διεξαγωγή μιας ολοκληρωμένης εθνικής συγκριτικής ανάλυσης σε όλες τις χώρες εταίρους του INTREP. Η ανάλυση αυτή εξέτασε πρότυπα και καλές πρακτικές για την επικύρωση, πιστοποίηση και διαπίστευση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Τα ευρήματα αυτής της ανάλυσης συνέβαλαν καθοριστικά στη διαμόρφωση του αρχικού συνόλου συστάσεων για μελλοντικές πολιτικές και πρακτικές.

Το δεύτερο βήμα συνίστατο στη συλλογή ανατροφοδότησης μέσω των εκθέσεων πιλοτικής εφαρμογής από διάφορες χώρες. Αυτές οι πιλοτικές μελέτες παρείχαν σημαντικές αποδείξεις για την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο του E-Learning Campus (PR3) και της Instructional Web App (PR4). Η ανατροφοδότηση από εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους από την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Ρουμανία, την Ισπανία και την Τουρκία ήταν ανεκτίμητη για τη βελτίωση αυτών των εργαλείων και την ανάπτυξη εφαρμόσιμων συστάσεων για τη βελτίωση των διαδικασιών πιστοποίησης και διαπίστευσης. Αυτή η επαναληπτική διαδικασία ανατροφοδότησης εξασφάλισε ότι το υλικό παραμένει σχετικό και αποτελεσματικό, καλύπτοντας ποικίλες πολιτισμικές και εκπαιδευτικές ανάγκες.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα αυτών των πιλοτικών δραστηριοτήτων, οι εκπαιδευτικές ενότητες και τα εργαλεία του έργου INTREP βελτίωσαν με επιτυχία τις γνώσεις και τις δεξιότητες των συμμετεχόντων στον διαπολιτισμικό διάλογο, την κοινωνική ένταξη και την επιχειρηματικότητα. Οι ολοκληρωμένες δοκιμές και η συλλογή ανατροφοδότησης εντόπισαν τόσο τα δυνατά σημεία όσο και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης στο εκπαιδευτικό υλικό, εξασφαλίζοντας μια ισχυρή διαδικασία αξιολόγησης. Η συμμετοχή συμμετεχόντων από διαφορετικά πολιτιστικά και επαγγελματικά υπόβαθρα εμπλούτισε την ανατροφοδότηση, διασφαλίζοντας ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι περιεκτικό και σχετικό με το πλαίσιο. Η επαναληπτική διαδικασία βελτίωσης ήταν ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της συνάφειας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού υλικού. Η πρακτική εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού σε πραγματικές συνθήκες επικύρωσε τη χρηστικότητα και τον αντίκτυπό του. Επιπλέον, η δομημένη τεκμηρίωση και η υποβολή εκθέσεων διευκόλυναν την αποτελεσματική επανεξέταση και διάδοση των βέλτιστων πρακτικών και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν. Η ευελιξία στον καθορισμό της πιλοτικής μορφής επέτρεψε την επιτυχή προσαρμογή στα τοπικά πλαίσια και τις ανάγκες, διασφαλίζοντας τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα του υλικού.

Παρακάτω θα βρείτε μια σειρά συστάσεων που αναπτύχθηκαν για τους ενδιαφερόμενους φορείς, τους φορείς χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων, καθώς και για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινοτήτων, για να υποστηρίξουν τη διαδικασία ωρίμανσης των πολιτικών πιστοποίησης και διαπίστευσης στην κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω του ACE, με βάση τα ευρήματά μας από αυτή τη μεθοδολογία δύο σταδίων:

5.2. Συστάσεις

Συστάσεις από τις εθνικές εκθέσεις ανάλυσης συγκριτικής αξιολόγησης

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε τις συστάσεις για τις μελλοντικές πολιτικές πιστοποίησης και διαπίστευσης σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια μέσω του "ACE":

1. Ανάπτυξη κλαδικών προτύπων

- a. **Πλαίσια και πρότυπα:** Καθιέρωση σαφών, διαφανών προτύπων πιστοποίησης και διαπίστευσης που θα επικεντρώνονται ειδικά στις διαπολιτισμικές ικανότητες και στους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας. Τα πρότυπα αυτά θα πρέπει να συνδιαμορφώνονται με εμπειρογνώμονες του κλάδου, ώστε να διασφαλίζεται η συνάφεια και η εφαρμογή τους.
- b. **Πιστοποίηση σε ενότητες:** Εφαρμογή διαδικασιών σπονδυλωτής πιστοποίησης που επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να αναπτύσσουν προοδευτικά τα προσόντα τους, επιτρέποντας πιο ευέλικτες και προσαρμοσμένες μαθησιακές διαδρομές.

2. Συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων και μάθηση σε ενότητες

- a. **Συνεργατικός σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών:** Ενθάρρυνση της συμμετοχής πολλών ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των επαγγελματιών του κλάδου και των φορέων χάραξης πολιτικής, στο σχεδιασμό και τη συνεχή ενημέρωση του προγράμματος σπουδών, ώστε να διασφαλίζεται ότι ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς και της κοινωνίας.
  - b. **Ευέλικτες διαδρομές πιστοποίησης:** Εισαγωγή αρθρωτών επιλογών μάθησης όπου οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να αποκτήσουν μικροπιστοποιητικά και ψηφιακά σήματα για συγκεκριμένες ικανότητες, προωθώντας μια πιο προσαρμόσιμη διαδικασία πιστοποίησης.
3. **Κίνητρα και ψηφιακή ενσωμάτωση**
    - a. **Κρατικά χρηματοδοτούμενα κίνητρα:** Παροχή χρηματοδοτούμενων από το κράτος κινήτρων και επιδοτήσεων για πιστοποιήσεις, ιδίως σε υποβαθμισμένες περιοχές, για την προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.
    - b. **Ψηφιακή σήμανση:** Ενσωμάτωση ψηφιακών σημάτων για μικροπιστοποιητικά στην επιχειρηματικότητα και την κοινωνική καινοτομία, διευκολύνοντας τους εκπαιδευόμενους να παρουσιάζουν τις δεξιότητές τους με επαληθεύσιμο τρόπο.
  4. **Αναγνώριση και ανάπτυξη αποθετηρίου**
    - a. **Αναγνώριση προηγούμενης μάθησης:** Βελτίωση των συστημάτων αναγνώρισης της προηγούμενης μάθησης και της άτυπης εκπαίδευσης σε θέματα κοινωνικής καινοτομίας και διαπολιτισμικών ικανοτήτων, διασφαλίζοντας ότι όλες οι σχετικές εμπειρίες αξιολογούνται στη διαδικασία πιστοποίησης.
    - b. **Εθνικά αποθετήρια:** Ανάπτυξη ενός εθνικού αποθετηρίου πιστοποιημένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων για τη διευκόλυνση της ευκολότερης επαλήθευσης και αναγνώρισης των προσόντων σε διάφορους τομείς και περιφέρειες.
  5. **Δίγλωσσα προγράμματα και καθοδήγηση**
    - a. **Δίγλωσσα προγράμματα πιστοποίησης:** Προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων δίγλωσσης πιστοποίησης για την προσαρμογή στη γλωσσική ποικιλομορφία, καθιστώντας την εκπαίδευση πιο προσίτη σε μη φυσικούς ομιλητές.
    - b. **Ενσωμάτωση της καθοδήγησης:** Ενσωματώστε προγράμματα καθοδήγησης στις διαδρομές πιστοποίησης για να παρέχετε στους εκπαιδευόμενους καθοδήγηση, υποστήριξη και γνώσεις από έμπειρους επαγγελματίες.
  6. **Συνεχής αξιολόγηση και ενσωμάτωση της Τεχνητής Νοημοσύνης**
    - a. **Συνεχής επικύρωση ικανοτήτων:** Καθιέρωση μηχανισμών συνεχούς αξιολόγησης που επιτρέπουν τη συνεχή επικύρωση των ικανοτήτων, διασφαλίζοντας ότι οι πιστοποιήσεις παραμένουν ενημερωμένες με τις τρέχουσες απαιτήσεις δεξιοτήτων και γνώσεων.
    - b. **Ανάλυση με βάση την τεχνητή νοημοσύνη:** Αξιοποιήστε αναλυτικά στοιχεία με βάση την τεχνητή νοημοσύνη για την παρακολούθηση της προόδου και των αποτελεσμάτων της μάθησης, παρέχοντας εξατομικευμένη ανατροφοδότηση και προσαρμοστικές μαθησιακές διαδρομές για τους εκπαιδευόμενους.
  7. **Αξιοποίηση της τεχνολογίας για ενισχυμένη μάθηση:**
    - a. **Τεχνολογίες βιωματικής μάθησης:** Αξιοποίηση της εικονικής πραγματικότητας (VR) και της επαυξημένης πραγματικότητας (AR) για τη δημιουργία καθηλωτικών μαθησιακών εμπειριών που προσομοιώνουν πραγματικές διαπολιτισμικές συνθήκες, ενισχύοντας τις πρακτικές δεξιότητες και την κατανόηση των μαθητών.

- b. **Κεντρικές ψηφιακές πλατφόρμες:** Ανάπτυξη κεντρικών ψηφιακών πλατφορμών για τη διαχείριση των διαδικασιών διαπίστευσης, διευκολύνοντας τα ιδρύματα και τους εκπαιδευόμενους να έχουν πρόσβαση, να παρακολουθούν και να διαχειρίζονται τις πιστοποιήσεις.
- 8. **Πρώθηση διαδικασιών πιστοποίησης χωρίς αποκλεισμούς:**
  - a. **Προσβασιμότητα για μειονεκτούσες ομάδες:** Διασφαλίστε ότι οι διαδικασίες πιστοποίησης είναι χωρίς αποκλεισμούς, παρέχοντας υποστήριξη σε εκπαιδευόμενους με αναπηρίες και προσφέροντας πιστοποιήσεις σε πολλές γλώσσες.
  - b. **Ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές:** Εφαρμογή ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των ενήλικων εκπαιδευομένων, όπως επιλογές μερικής απασχόλησης και διαδικτυακές ενότητες.
- 9. **Ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων:**
  - a. **Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα:** Πρώθηση ισχυρών συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ευθυγράμμιση των προτύπων πιστοποίησης με τις ανάγκες του κλάδου και την προώθηση της καινοτομίας στις εκπαιδευτικές πρακτικές.
  - b. **Διασυνοριακή αναγνώριση:** Διευκόλυνση της διασυνοριακής αναγνώρισης των πιστοποιήσεων για να διασφαλιστεί ότι τα προσόντα εκτιμώνται και αναγνωρίζονται διεθνώς, προωθώντας μεγαλύτερη κινητικότητα και ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους.
- 10. **Εστίαση στην πιστοποίηση βάσει αποτελεσμάτων:**
  - a. **Μέτρηση επιπτώσεων:** Σχεδιάστε πολιτικές πιστοποίησης που δίνουν προτεραιότητα στη μέτρηση του αντίκτυπου και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων κατάρτισης και όχι μόνο στη συμμόρφωση με τη διαδικασία. Χρησιμοποιήστε εργαλεία όπως μελέτες περιπτώσεων, αξιολογήσεις από ομότιμους και πρακτικές αξιολογήσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας.
- 11. **Υποστήριξη της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής ανάπτυξης:**
  - a. **Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη:** Παροχή ευκαιριών συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές, ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν ενημερωμένοι με τις τελευταίες δεξιότητες και γνώσεις στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.
  - b. **Ευκαιρίες δια βίου μάθησης:** Πρώθηση της δια βίου μάθησης προσφέροντας προγράμματα συνεχούς βελτίωσης δεξιοτήτων και ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης.

Συστάσεις από τις εθνικές πιλοτικές εκθέσεις

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε τις συστάσεις που προτείνονται για μελλοντικά έργα και πρωτοβουλίες σε πλαίσια που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη και την επιχειρηματικότητα, με βάση τα αποτελέσματα των πιλοτικών εφαρμογών του INTREP. Με την αντιμετώπιση αυτών των συστάσεων, τα μελλοντικά έργα και οι πρωτοβουλίες μπορούν να βασιστούν στις επιτυχίες και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το έργο INTREP για την περαιτέρω βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού και των μεθοδολογιών, διασφαλίζοντας ότι είναι αποτελεσματικά, συναφή και με αντίκτυπο στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε διαπολιτισμικά και διαθρησκευτικά πλαίσια. Τα θετικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τις πιλοτικές δραστηριότητες

καταδεικνύουν τη δυνατότητα δημιουργίας ουσιαστικών και διαρκών επιπτώσεων στον τομέα της διαπολιτισμικής και διαθρησκευτικής εκπαίδευσης.

- 1. Ενίσχυση διαδραστικών στοιχείων:** Για να αυξηθεί η δέσμευση και η αποτελεσματικότητα της μάθησης, είναι ζωτικής σημασίας να ενσωματωθούν περισσότερα διαδραστικά στοιχεία στην πανεπιστημιούπολη ηλεκτρονικής μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει την ενσωμάτωση περιεχομένου βίντεο για την επεξήγηση βασικών εννοιών και τη χρήση κουίζ στο τέλος κάθε ενότητας για την ενίσχυση της μάθησης. Επιπλέον, η προσθήκη διαδραστικών ασκήσεων, όπως δραστηριότητες drag-and-drop και μάθηση βάσει σεναρίων, μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την εμπειρία μάθησης. Για παράδειγμα, οι μελέτες περίπτωσης όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να λάβουν αποφάσεις και να δουν τα αποτελέσματα μπορούν να παρέχουν πρακτικές, πραγματικές εφαρμογές των θεωρητικών γνώσεων.
- 2. Βελτίωση της διεπαφής χρήστη και της τεχνικής σταθερότητας:** Η αντιμετώπιση τεχνικών ζητημάτων και η βελτίωση της οπτικής ελκυστικότητας των πλατφορμών είναι απαραίτητη για την καλύτερη εμπειρία των χρηστών. Οι βελτιώσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν βελτιωμένους χρωματικούς συνδυασμούς και διαισθητικά μενού πλοήγησης. Επιπλέον, η επίλυση ζητημάτων ευχρηστίας για κινητά τηλέφωνα με την ανάπτυξη μιας φιλικής προς τα κινητά τηλέφωνα έκδοσης των πλατφορμών και η παροχή σαφών, βήμα προς βήμα οδηγιών πλοήγησης θα διασφαλίσει ότι όλοι οι χρήστες, ανεξάρτητα από τη συσκευή τους, θα μπορούν να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα εργαλεία κατάρτισης.
- 3. Αύξηση της πολιτισμικής και συγκυριακής συνάφειας:** Για να διασφαλιστεί ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι σχετικό και εφαρμόσιμο σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια, είναι σημαντικό να ενσωματωθούν πολιτισμικά συναφή παραδείγματα και σεναρία. Αυτό περιλαμβάνει τη συμπερίληψη περιπτώσιολογικών μελετών που αναδεικνύουν τις διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές αλληλεπιδράσεις και τη διασφάλιση ότι όλο το περιεχόμενο είναι διαθέσιμο στις τοπικές γλώσσες. Η ανάπτυξη ενοτήτων που αντικατοπτρίζουν συγκεκριμένες κοινωνικές και πολιτισμικές δυναμικές θα ενισχύσει τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού υλικού.
- 4. Προώθηση της συνεχούς βελτίωσης:** Η καθιέρωση ενός τακτικού κύκλου ανατροφοδότησης είναι ζωτικής σημασίας για τη συνεχή βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού. Η διεξαγωγή τριμηνιαίων ερευνών και ομάδων εστίασης με τους συμμετέχοντες μπορεί να προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και την τελειοποίηση του περιεχομένου. Η εφαρμογή ενός συστήματος για την υποβολή ανατροφοδότησης από τους εκπαιδευτές μετά από κάθε συνεδρία και η δημιουργία μιας επιτροπής αναθεώρησης για την αξιολόγηση αυτής της ανατροφοδότησης μπορεί να διασφαλίσει ότι οι απαραίτητες προσαρμογές γίνονται αμέσως, διατηρώντας το εκπαιδευτικό υλικό επίκαιρο και αποτελεσματικό.
- 5. Επεκτείνετε τις εφαρμογές πραγματικού κόσμου:** Η ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τα δικά τους διαπολιτισμικά έργα ως μέρος της κατάρτισης θα προωθήσει την πρακτική εφαρμογή των εννοιών που διδάχθηκαν. Η παροχή πλατφορμών για την ανταλλαγή αυτών των έργων και τη συζήτηση των αποτελεσμάτων τους μπορεί να ενισχύσει τη συνεργατική μάθηση. Επιπλέον, η διοργάνωση πρακτικών εργαστηρίων και κοινοτικών εκδηλώσεων όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους στον διαπολιτισμικό διάλογο σε πραγματικές

συνθήκες μπορεί να επικυρώσει τη χρηστικότητα και τον αντίκτυπο του εκπαιδευτικού υλικού.

6. **Ενίσχυση της τεκμηρίωσης και της διάδοσης:** Η χρήση τυποποιημένων υποδειγμάτων για την τεκμηρίωση της ανατροφοδότησης και των συμπερασμάτων εξασφαλίζει τη συνοχή και διευκολύνει την ευκολότερη ανάλυση. Η δημιουργία ενός κεντρικού αποθετηρίου όπου θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όλη την τεκμηρίωση οι εταίροι του έργου και οι ενδιαφερόμενοι θα ενισχύσει τη διαφάνεια και την προσβασιμότητα. Η κοινοποίηση ιστοριών επιτυχίας και περιπτώσιολογικών μελετών μέσω διαδικτυακών σεμιναρίων και ενημερωτικών δελτίων μπορεί να αναδείξει συγκεκριμένα παραδείγματα αποτελεσματικής εφαρμογής, καλλιεργώντας μια κουλτούρα ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.
7. **Υποστήριξη του ψηφιακού αλφαριθμητισμού:** Η παροχή εργαστηρίων ψηφιακού αλφαριθμητισμού για τους συμμετέχοντες που δυσκολεύονται με τη χρήση των πλατφορμών είναι απαραίτητη. Η ανάπτυξη οδηγών φιλικών προς τους αρχάριους που καλύπτουν τα βασικά στοιχεία χρήσης του E-Learning Campus και της Instructional Web App μπορεί να βοηθήσει τους χρήστες να αποκτήσουν μεγαλύτερη άνεση με τα ψηφιακά εργαλεία. Επιπλέον, η δημιουργία μιας σειράς βιντεοσκοπημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που καθοδηγούν τους συμμετέχοντες σε κοινές εργασίες και η προσφορά ζωντανών συνεδριών υποστήριξης όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να θέτουν ερωτήσεις και να λαμβάνουν βοήθεια σε πραγματικό χρόνο μπορούν να υποστηρίξουν περαιτέρω τον ψηφιακό γραμματισμό.
8. **Πιστοποίηση και διαπίστευση:** Η ανάπτυξη σαφών διαδρομών για την πιστοποίηση που θα περιλαμβάνουν αξιολογήσεις στο τέλος κάθε ενότητας θα παρέχει στους συμμετέχοντες αναγνωρισμένα πιστοποιητικά που θα περιγράφουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που έχουν αποκτήσει. Η δημιουργία συνεργασιών με τοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορεί να διασφαλίσει ότι οι προσφερόμενες πιστοποιήσεις αναγνωρίζονται και εκτιμώνται. Η συνεργασία με αυτά τα ιδρύματα για την ευθυγράμμιση των ενοτήτων κατάρτισης με τα πρότυπα διαπίστευσης τους θα ενισχύσει την αξιοπιστία και την αποδοχή των πιστοποιήσεων.
9. **Διευκόλυνση της συνεργασίας και της δικτύωσης:** Η δημιουργία διαδικτυακών κοινοτήτων όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να συνδεθούν, να μοιραστούν εμπειρίες και να συνεργαστούν σε έργα μπορεί να προωθήσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης. Η χρήση φόρουμ και πινάκων συζητήσεων για τη διευκόλυνση αυτών των αλληλεπιδράσεων θα ενισχύσει τις ευκαιρίες μάθησης από ομοτίμους και δικτύωσης. Η διοργάνωση ετήσιων συνεδρίων όπου οι συμμετέχοντες, οι εκπαιδευτές και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συναντηθούν για να συζητήσουν τις βέλτιστες πρακτικές, να παρουσιάσουν τα έργα τους και να λάβουν ανατροφοδότηση θα ενισχύσει περαιτέρω τις προσπάθειες συνεργασίας και θα προωθήσει τη συνεχή βελτίωση.

Συστάσεις για τη μεταδοτικότητα και τη βιωσιμότητα

Οι συστάσεις αυτές προέκυψαν από τις πιλοτικές εφαρμογές του έργου INTREP. Με την ενσωμάτωση των ανατροφοδοτήσεων των συμμετεχόντων από την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Ρουμανία, την Ισπανία και την Τουρκία, οι συστάσεις αυτές έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίσουν τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο και τη συνάφεια του εκπαιδευτικού υλικού και των μεθοδολογιών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου INTREP.

Γενικές συστάσεις

1. **Ανάπτυξη ενός ανθεκτικού συστήματος υποστήριξης:**

- Δημιουργία δικτύων τεχνικής υποστήριξης για την άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων.
  - Παροχή κατάρτισης στον ψηφιακό γραμματισμό για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι χρήστες μπορούν να πλοηγηθούν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τις πλατφόρμες.
2. **Προσαρμογή στο τοπικό πλαίσιο:**
    - Εξασφαλίστε ότι το περιεχόμενο είναι διαθέσιμο σε τοπικές γλώσσες και περιβάλλοντα, ώστε να ανταποκρίνεται σε διαφορετικά ακροατήρια.
    - Ανάπτυξη κλιμακούμενων μοντέλων για την προσαρμογή του περιεχομένου σε διαφορετικά πολιτιστικά πλαίσια και γλώσσες.
  3. **Συνεχής βελτίωση:**
    - Συνεχής ενημέρωση και βελτίωση του περιεχομένου με βάση τα σχόλια των χρηστών, ώστε να διατηρείται η συνάφεια και η αποτελεσματικότητα.
    - Εφαρμογή τακτικών κύκλων ενημερώσεων και βελτιώσεων για τη διατήρηση της λειτουργικότητας και της συνάφειας με την πάροδο του χρόνου.

Αυστρία:

1. **Κλιμακούμενη ανάπτυξη μοντέλων:**
  - Ανάπτυξη ενός κλιμακούμενου μοντέλου για την προσαρμογή του περιεχομένου σε διαφορετικά πολιτιστικά πλαίσια και γλώσσες.
  - Δημιουργία εταιρικών σχέσεων με τοπικούς φορείς για να διασφαλιστεί η συνεχής συνάφεια και η υποστήριξη της εφαρμογής.
2. **Αρχές βιωσιμότητας:**
  - Ενσωμάτωση των αρχών της βιωσιμότητας στις μελλοντικές επαναλήψεις, με έμφαση στον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο και την αποδοτικότητα των πόρων.

Ισπανία:

1. **Ενίσχυση τοπικών και παγκόσμιων συμπράξεων:**
  - Καλλιέργεια ισχυρών συμμαχιών με εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και ηγέτες της τοπικής και διεθνούς κοινότητας για την επέκταση του εύρους και του βάθους του έργου.
  - Διευκόλυνση της μεταφοράς γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών μέσω αυτών των συνεργασιών.
2. **Συνεχής κατάρτιση εκπαιδευτών:**
  - Επενδύστε στη συνεχή κατάρτιση των εκπαιδευτών μέσω τακτικών εργαστηρίων, διαδικτυακών σεμιναρίων και μαθημάτων επαναπαισιοποίησης.
3. **Χρήση προσαρμοστικής τεχνολογίας:**
  - Ανάπτυξη και χρήση τεχνολογικών πλατφορμών που προσαρμόζονται εύκολα σε διαφορετικά πολιτιστικά και τεχνολογικά πλαίσια, υποστηρίζοντας πολλαπλές γλώσσες και τοπικές διαμορφώσεις.
4. **Συνεχής αξιολόγηση και ανατροφοδότηση:**
  - Εφαρμογή ενός ισχυρού συστήματος αξιολόγησης και ανατροφοδότησης που περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά σχόλια από τους συμμετέχοντες, τους εκπαιδευτικούς και άλλους ενδιαφερόμενους.
5. **Μοντέλο βιώσιμης χρηματοδότησης:**
  - Ανάπτυξη ενός διαφοροποιημένου μοντέλου χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων επιχορηγήσεων, χορηγιών, επιχειρηματικών συνεργασιών και εσόδων από πιστοποιημένα μαθήματα ή συμβουλευτικές υπηρεσίες.

6. **Ενίσχυση της μαθησιακής κοινότητας:**
  - Δημιουργήστε και διατηρήστε μια ενεργή μαθησιακή κοινότητα μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, μέσων κοινωνικής δικτύωσης και τακτικών εκδηλώσεων για να ενισχύσετε την αίσθηση του ανήκειν και της συνεχούς δέσμευσης.
7. **Τεκμηρίωση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών:**
  - Τεκμηριώστε διεξοδικά τις διαδικασίες, τις στρατηγικές και τα διδάγματα που αποκομίσατε για να διευκολύνετε την αναπαραγωγικότητα. Δημοσιεύστε μελέτες περιπτώσεων, πρακτικούς οδηγούς και εκπαιδευτικούς πόρους.

Βέλγιο:

1. **Επισήμανση μεθοδολογιών:**
  - Δώστε έμφαση στις μεθοδολογίες και παρουσιάστε τις εφαρμογές ως μοντέλα για οποιοδήποτε θέμα όταν εργάζεστε με ενήλικο κοινό.
2. **Εξασφάλιση της βιωσιμότητας της πλατφόρμας:**
  - Διασφαλίστε ότι το εργαλείο παραμένει ενδιαφέρον και εύκολα προσβάσιμο για τους ενήλικες εκπαιδευτικούς.
  - Επικάλυψη του έργου με άλλα έργα της ένωσης μετά την ολοκλήρωσή του για τη συνεχή τροφοδότηση της πλατφόρμας της Campus ηλεκτρονικής μάθησης και τη διατήρηση της επικαιρότητάς της.

Ελλάδα:

1. **Ισχυρό δίκτυο υποστήριξης:**
  - Εφαρμογή ενός ισχυρού δικτύου υποστήριξης για την αντιμετώπιση τεχνικών ζητημάτων και την παροχή ψηφιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον αλφαριθμητισμό.
2. **Βελτίωση περιεχομένου και πλατφόρμας:**
  - Να βελτιώνετε και να προσαρμόζετε τακτικά το περιεχόμενο και την όψη των πλατφορμών με βάση την ανατροφοδότηση των χρηστών, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής συνάφεια και αποτελεσματικότητα.

Ρουμανία:

1. **Τακτικές ενημερώσεις και βελτιώσεις:**
  - Σχεδιασμός και εφαρμογή τακτικών κύκλων ενημερώσεων και βελτιώσεων για τη διατήρηση της λειτουργικότητας και της συνάφειας του INTREP e-Learning Campus και της διαδικτυακής εφαρμογής INTREP.
2. **Εκπαίδευση και τεχνική υποστήριξη:**
  - Παροχή κατάλληλης κατάρτισης και τεχνικής υποστήριξης στους χρήστες, ώστε να τους βοηθήσει να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη τους από το INTREP e-Learning Campus και τη διαδικτυακή εφαρμογή INTREP.
3. **Διάδοση και προβολή:**
  - Να διαδίδει τακτικά πληροφορίες σχετικά με το INTREP e-Learning Campus και το INTREP Web App σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να αυξάνεται η αποτελεσματικότητά τους και να διασφαλίζεται η παρακολούθησή τους.

Τουρκία:

1. **Βελτιστοποίηση πλατφόρμας:** Βελτίωση της διεπαφής χρήστη των ψηφιακών πλατφορμών ώστε να είναι πιο διαισθητική, εξασφαλίζοντας ευκολία πλοήγησης για όλους τους χρήστες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με περιορισμένο ψηφιακό αλφαριθμητισμό. Εφαρμογή συνεδριών δοκιμών χρήστη για τον εντοπισμό και την επίλυση τυχόν προβλημάτων ευχρηστίας.

2. **Προσβασιμότητα για κινητά:** Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση των φιλικών προς τα κινητά εκδόσεων των πλατφορμών για να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα των χρηστών που έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο κυρίως μέσω κινητών συσκευών. Παρέχετε σαφείς, βήμα προς βήμα οδηγίες για την αποτελεσματική χρήση των πλατφορμών σε διάφορες συσκευές.
3. **Παιχνιδοποίηση:** Εισάγετε παιχνιδοποιημένα στοιχεία όπως κουίζ, κονκάρδες και πίνακες κατάταξης για να παρακινήσετε τους εκπαιδευόμενους και να αυξήσετε τη δέσμευση. Αναπτύξτε διαδραστικές ενότητες που ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή και παρέχουν άμεση ανατροφοδότηση.